

Ontwerp omgevingsvisie

Horst aan de Maas

14 oktober 2021

PROJECT

Omgevingsvisie Horst aan de Maas

Projectnummer: SR210028

INITIATIEFNEMER

Horst aan de Maas

Wilhelminaplein 6

5961 ES Horst

OPSTELLER

Gemeente Horst aan de Maas, Buro SRO, Over Morgen

Contactpersoon gemeente Horst aan de Maas: Eric Giebelen

Contactpersoon Buro SRO: Henk van Arendonk

Contactpersoon Over Morgen: Tjakko Dijk

Foto's: Gemeente Horst aan de Maas en Over Morgen,
tenzij anders vermeld

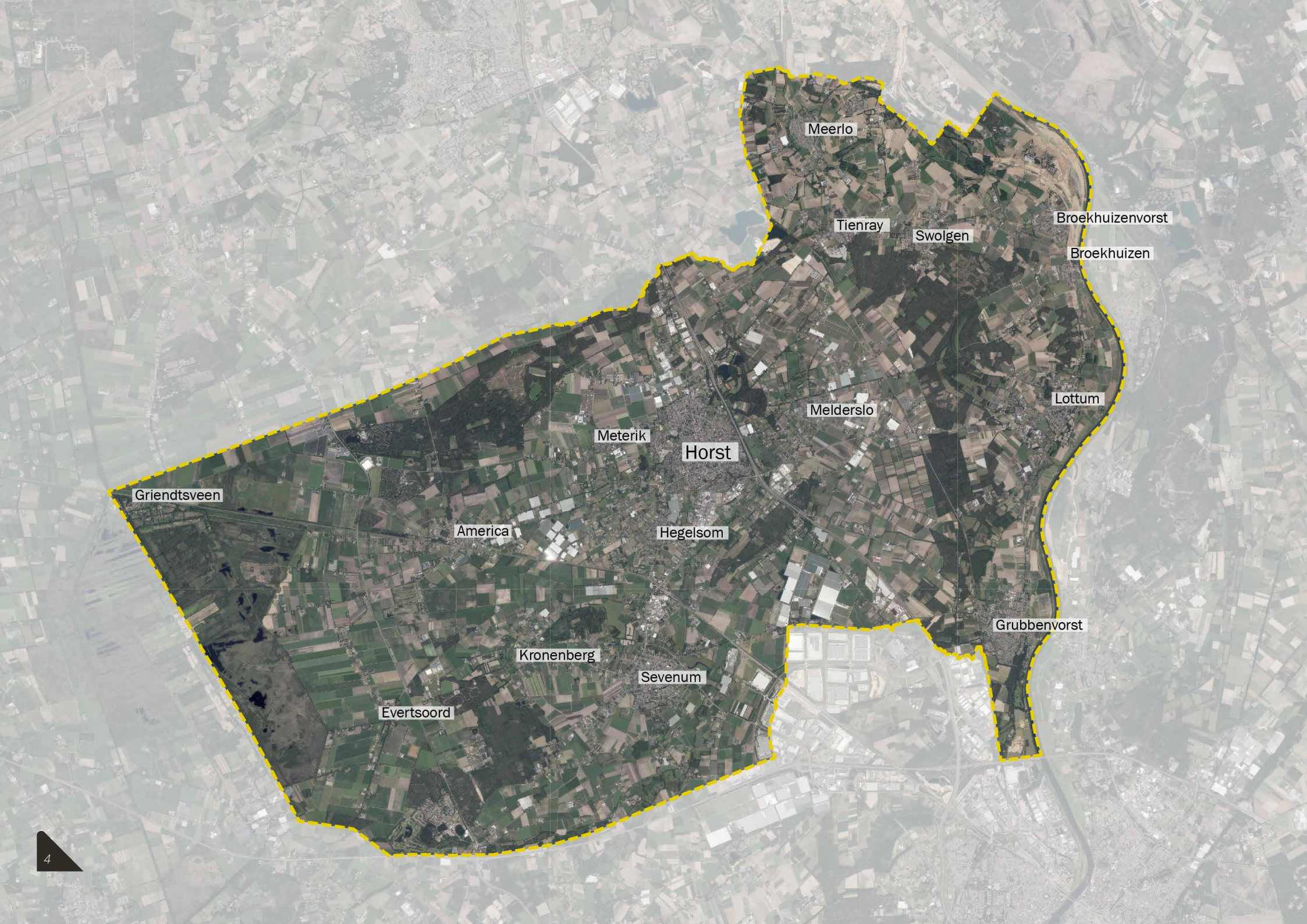
Illustraties: Buro SRO

DATUM & STATUS

ONTWERP | 14 oktober 2021

Inhoud

Hoofdstuk 1 Een omgevingsvisie voor Horst aan de Maas	5
Hoofdstuk 2 Analyse	9
Hoofdstuk 3 De visie	27
Hoofdstuk 4 Werken met de visie	49
Bijlage 1 Overzicht gemeentelijk en regionaal beleid	52
Bijlage 2 Overzicht participatie	54

Meerlo

Tienray

Swolgen

Broekhuizenvorst

Broekhuizen

Lottum

Melderslo

Meterik

Horst

Griendtsveen

America

Hegelsom

Grubbenvorst

Kronenberg

Sevenum

Evertsoord

Hoofdstuk 1 | Een omgevingsvisie voor Horst aan de Maas

De leefomgeving is van iedereen. Maar hoe zorgen we er voor dat we koesteren wat ons dierbaar is en dat we ruimte bieden aan ontwikkelingen waar we behoefte aan hebben? Willen we zorgen dat iedereen in Horst aan de Maas kan blijven wonen? Zetten we in op verdere verbetering van de gezondheid van onze inwoners? Willen we de pracht en praal van De Peel versterken? En er komen veel ontwikkelingen op ons af die invloed hebben op onze leefomgeving. Denk aan de ontwikkelingen rondom de opwek van energie, de veranderingen in de agrarische sector of de versteviging van onze toeristische sector en de bedrijvigheid.

De Omgevingswet schrijft voor een omgevingsvisie op te stellen. Het is een langetermijnvisie op onze leefomgeving. In deze visie staat beschreven welke ambities en opgaven we voor de langere termijn, tot 2040, hebben en geven we antwoord op de zojuist gestelde vragen. Het uitgangspunt is dat onze omgevingsvisie gebaseerd is op het bestaand beleid en dus geen nieuw beleid formuleert. De laatste jaren hebben we zelf en in regionaal verband veel visies en beleidsnota's vastgesteld, die vaak ook gepaard gingen met een participatieproces (zie het overzicht van beleidsdocumenten in

Bijlage 1). Daarom is de keuze gemaakt om hierop voort te borduren. Hierbij gaat het om het beschrijven van de kernkwaliteiten en de mogelijke opgaven en ambities, als basis voor keuzes over de omgeving waarin we wonen, werken en vrije tijd doorbrengen.

In de voorliggende omgevingsvisie maken we duidelijk welke richting we in Horst aan de Maas op willen en hoe initiatieven vanuit de samenleving daaraan bij kunnen dragen. De ontwikkelingen moeten ook in balans met elkaar in de leefomgeving landen. Niet alleen grootschalige plannen vragen om een visie op de toekomst. Ook onze bijzondere landschappen verdienen aandacht en bescherming. En uiteraard de dorpen, onze zestien dorpen, vragen om een samenhangende blik tot 2040. Dat vergt nog de nodige keuzes, die bij de verdere uitwerkingen aan bod komen.

Met de omgevingsvisie Horst aan de Maas inspireren en motiveren we onze inwoners, onze ondernemers en onze maatschappelijke organisaties. Samen bereiden we onze gemeente voor op de toekomst.

De Omgevingswet

In 2022 wordt de Omgevingswet vastgesteld. In de Omgevingswet wordt het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit (met oog voor duurzame ontwikkeling) als belangrijk maatschappelijk doel omschreven. Deze nieuwe wet bundelt 26 wetten en brengt een ander instrumentarium met zich mee. Eén van deze instrumenten is de omgevingsvisie. In een omgevingsvisie komen de hoofdlijnen van het beleid voor de fysieke leefomgeving aan bod. Daarbij is het grootste verschil met het voorgaande instrument voor dit beleid, de structuurvisie, dat in een omgevingsvisie niet alleen ruimtelijke thema's terugkomen, maar ook sociaal-maatschappelijke onderwerpen aangesneden worden. Dit leidt ertoe dat de omgevingsvisie een breder georiënteerd product is, waarbij ook andere beleidsvelden betrokken worden.

Proces

Ondanks dat de omgevingsvisie bestaand beleid bevat, is totstandkoming gebeurd in samenspel tussen gemeente en samenleving. De vraagstukken in de voorliggende omgevingsvisie hebben we voorgelegd aan bewoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers. In een participatieronde hebben we veel informatie opgehaald die de basis vormt voor de afwegingen die zijn gemaakt in de omgevingsvisie. Het voornemen is om na deze participatieronde, bij actualisaties van de omgevingsvisie, terug te komen bij de samenleving om verder te spreken over de ontwikkelingen in Horst aan de Maas.

De voorliggende omgevingsvisie biedt antwoord op de verplichting vanuit de Omgevingswet voor alle gemeenten om een gemeentedeekkende omgevingsvisie te hebben. Vanuit daar gaan we werken aan een volgende omgevingsvisie waarin verdere verdieping plaatsvindt en bestaande beleidskeuzes opnieuw tegen het licht worden gehouden. Deze omgevingsvisie biedt daartoe een stevige en duidelijke basis.

Mede-overheden

De omgevingsvisie van een gemeente is zelfbindend. Dat betekent dat voor onze omgevingsvisie alleen de gemeente zich bindt aan de ambities en doelstellingen die er in staan. Dat geldt ook voor de nationale omgevingsvisie (NOVI) en de provinciale omgevingsvisie

(POVI); die zijn bindend voor respectievelijk het Rijk en de provincie Limburg.

Participatie

Een omgevingsvisie is van en voor de samenleving. Het is daarom belangrijk dat inwoners, maatschappelijke organisaties, ondernemers en samenwerkingspartners de mogelijkheid krijgen om mee te denken over de leefomgeving.

We hebben drie gebiedsbijeenkomsten georganiseerd. Een voor elk gebied in de gemeente Horst aan de Maas; het Peelgebied, de Zandgronden en de Maasvallei. Tijdens deze bijeenkomsten hebben inwoners meegedacht over de kansen en opgaven van hun leefomgeving. Door middel van het platform Mentimeter hebben de deelnemers aangegeven wat voor hen belangrijk is.

Maatschappelijke organisaties, zoals sportverenigingen, scholen en cultuurorganisaties hebben een enquête ingevuld. Zij hebben hun dromen en belangrijkste vraagstukken voor Horst aan de Maas ingevuld. Naast maatschappelijke organisaties zijn ook ondernemers betrokken bij de inhoud van de omgevingsvisie. Tijdens een sessie in het gemeentehuis is gesproken over de kansen en opgaven tot 2040. Ook ketenpartners hebben input geleverd. Dit zijn samenwerkings-

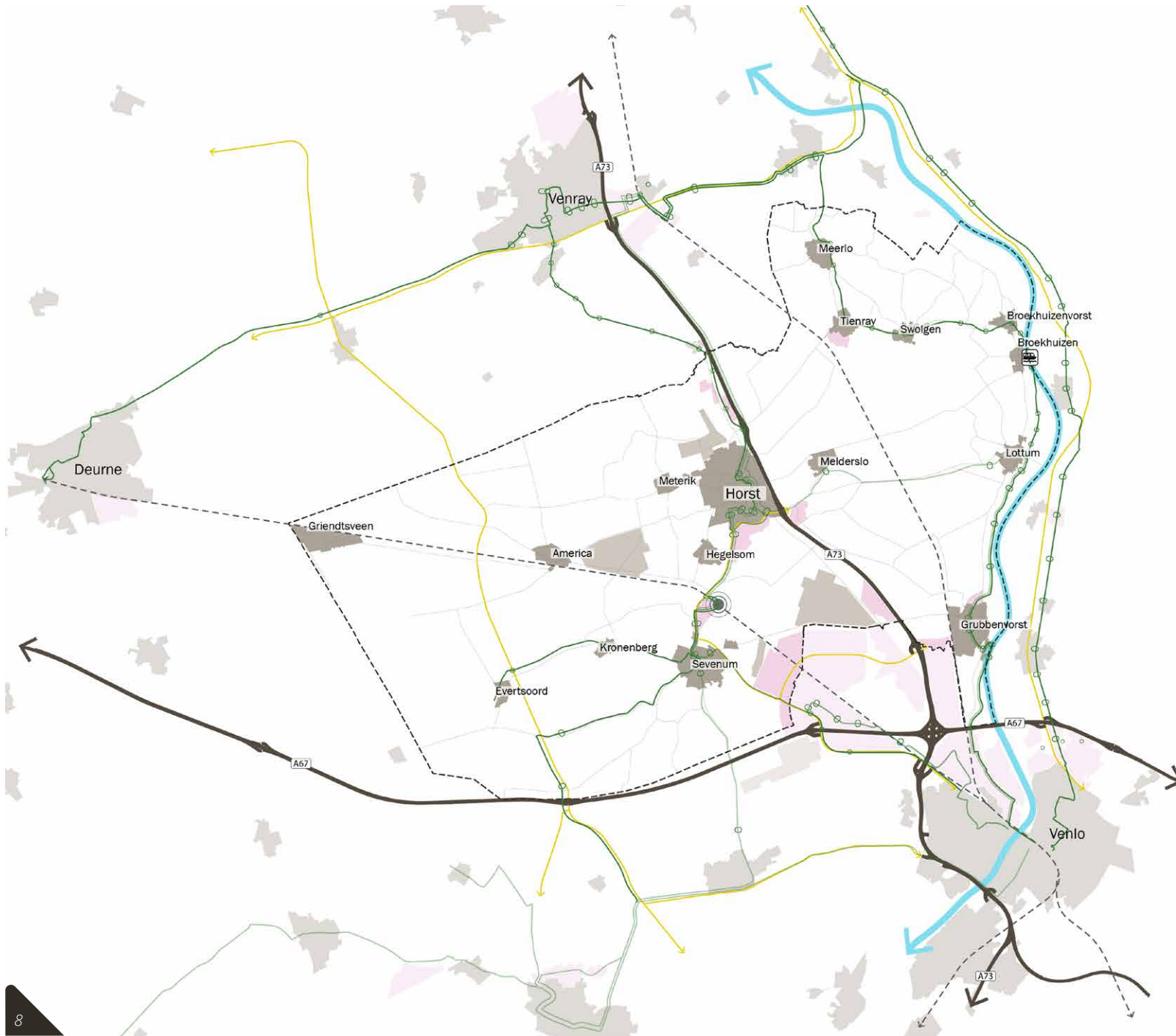
partners met wie onze gemeente samenwerkt en wiens visies van belang zijn voor de omgevingsvisies. Partners zoals Rijkswaterstaat, Veiligheidsregio Limburg-Noord, WML, Waterschap Limburg en GGD Limburg-Noord Waterschap hebben hun kennis en kunde met ons gedeeld. Op deze manier werken we samen aan een toekomstbestendige leefomgeving voor ons allemaal.

In bijlage 2 staat de kern van de input die is voortgekomen uit de participatieve aanpak.

Opbouw visie

Deze omgevingsvisie bestaat uit:

- een beleids- en ruimtelijke analyse van de kenmerken en kwaliteiten van onze gemeente;
- de visie voor een gezond, leefbaar, ondernemend en groen Horst aan de Maas;
- en een omschrijving van de uitvoering: hoe werkt de visie en hoe maken we samen een toekomstbestendig Horst aan de Maas?

- Legenda
- Bebouwingscontour
 - Bedrijventerrein
 - Glastuinbouw
 - Rijkswegen
 - Provinciale wegen
 - Lokale wegen
 - Spoorlijn
 - Water
 - Busroutes
 - Bushaltes
 - Veerpont
 - NS-station

Hoofdstuk 2 | Analyse

“De ruimtelijk te onderscheiden landschappelijke gebieden werden in de loop van honderden eeuwen gevormd door de inwerking op de bodem door diverse krachten van de natuur (wind, water, klimaat, vegetatie, fauna). De belangrijkste kracht was echter de wil van de mens (individueel of samen met anderen) om het landschap dienstbaar te maken aan zijn beoogde doelen.” – (uit: van erfgoed naar omgevingswaarden, door: D. Bolhuis).

Uit deze quote van dhr. D. Bolhuis, die een analyse van de cultuurgeschiedenis van onze gemeente heeft uitgevoerd, blijkt de invloed die wij als samenleving hebben op onze leefomgeving; we richten haar zodanig in dat ze voorziet in onze behoeftes. Onze leefomgeving is als het ware een spiegel waarin de veranderende maatschappelijke waarden en doelen terug te zien zijn. Maar niet iedereen heeft dezelfde waarden en doelen, waardoor er bij ontwikkelingen keuzes gemaakt moeten worden. Om tot een weloverwogen keuze te komen is het belangrijk zicht te hebben op de verschillende belangen en de onderliggende waarden en kwaliteiten. Daarom beschrijven en illustreren we in dit hoofdstuk de kenmerken en kwaliteiten van onze gemeente, op basis van bestaand beleid. Dit zijn de eigenschappen

van onze gemeente waarop we trots zijn en die we willen behouden.

Anders dan in veel andere visies is de samenleving het onderwerp van onze omgevingsvisie. Wij zijn met elkaar verantwoordelijk voor onze leefomgeving en worden er ook door beïnvloed. Dit betekent dat de kenmerken en kernkwaliteiten van Horst aan de Maas beschreven worden vanuit de samenleving, waarbij de volgende vraag centraal staat: wat kan een bepaald onderdeel van de leefomgeving of een ontwikkeling betekenen voor de samenleving en in hoeverre brengt dit kansen, opgaven of bedreigingen met zich mee?

In de volgende paragrafen worden de kenmerken en kwaliteiten van Horst aan de Maas beschreven aan de hand van de relatie met onze samenleving, onze leefomgeving, (algemene) ontwikkelingen en onze regio.

2.1 Onze samenleving

Ons leven speelt zich af in of rondom onze dorpen en daarvan hebben we er zestien: America, Broekhuizen, Broekhuizenvorst, Evertsoord, Griendtsveen, Grubbenvorst, Hegelsom, Horst, Kronenberg, Lottum, Meerlo, Melderslo, Meterik, Sevenum, Swolgen, Tienray. Ieder

dorp heeft eigen kwaliteiten en aandachtspunten. We zijn trots op ons eigen dorp en strijden met elkaar om de eretitel ‘Baas van Horst aan de Maas’.

De dorpen zijn uniek, maar vertonen ook samenhang in de ontstaansgeschiedenis. Een deel van de dorpen, op de centrale zandgronden en in de Maasvallei hebben een ontstaansgeschiedenis die terug gaat tot de 13e eeuw (zoals Broekhuizen, Broekhuizenvorst, Melderslo, Sevenum en Grubbenvorst), de 15e eeuw (zoals Tienray) of de 17e eeuw (zoals Swolgen). Daarnaast zijn er heideontginningsdorpen van latere datum: Griendtsveen, America en Hegelsom. Zij zijn eind 19e eeuw ontstaan, terwijl Evertsoord rond 1940 is ontstaan uit een van de werkverschaffingskampen.

Het heeft geleid tot een rijkdom en variatie aan erfgoed, zoals ook blijkt uit de digitale ‘Inventarisatiekaart waardevolle objecten’, waaraan sinds 2019 door diverse heemkondeclubs wordt gewerkt. Zo hebben we sinds 1996 het ‘Beschermd stadsgezicht Griendtsveen’, als een gaaf en uniek voorbeeld van een veenkolonie. In die omgeving bevinden zich ook nog kazematten en het Defensie- of Peelkanaal van de Peel-Raamstelling uit de Tweede Wereldoorlog.

STADSGEMEENSCHAP
**HORST
A/D
MAAS**

Welkom in dit bosgebied!

Dit gebied is opengesteld voor bezoekers

Vrij wandelen op wegen en paden.

Paardrijden/mennen op de daarvoor bestemde routes.

Daarnaast gaat het in onze gemeente om talrijke kerken, kruizen en kapellen, boerderijen, woonhuizen, (ophaal-)bruggen, maar bijvoorbeeld ook om de markante kasteelruïne van Huys ter Horst.

Vermeldenswaard zijn nog onze '25 'Plekskes van Geluk', zoals het Vredeskappelletje in Melderslo, het Kruiswegpark bij Tienray of het bruggetje bij de Molenbeek, die bijdragen aan de identiteit en herkenbaarheid van onze omgeving.

De dorpen liggen verspreid over het gehele gemeentelijke grondgebied en variëren in omvang en inwonersaantal.

We zijn een ondernemende, zorgzame en trotse samenleving

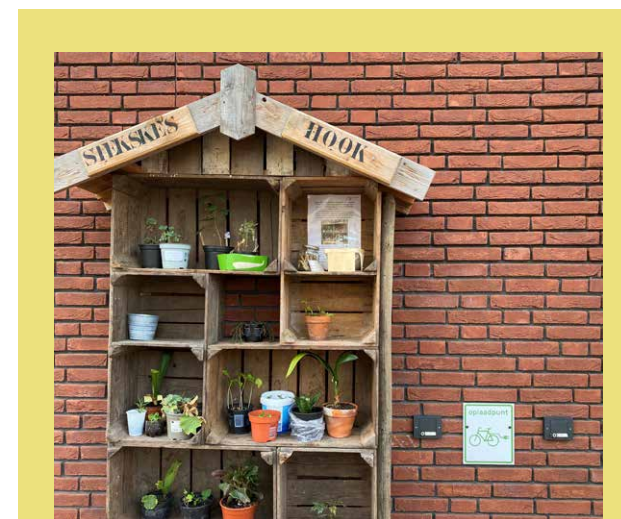
Wij hebben actieve en hechte gemeenschappen. Het zit in onze aard om de handen uit de mouwen te steken. De samenleving verandert door de actieve gemeenschappen, waarin bij veel onderwerpen het initiatief bij de gemeenschap ligt en de gemeente een faciliterende rol aanneemt. Dat heeft geleid tot een intensieve bewonersparticipatie, waarbij jaarlijks ongeveer 75 nieuwe initiatieven ontstaan. Zo kennen we inmiddels zo'n 25 contracten met buurtverenigingen en stichtingen. Het betreft bijvoorbeeld 't Laefhoes in America, de dorpsdagvoorziening/open inloop in o.a. Kronenberg, Swolgen en Lottum en vervoersinitiatie-

ven in Sevenum, America en Kronenberg. Ook worden diverse gemeenschapshuizen geheel gerund door vrijwilligers / inwoners uit onze dorpen, zoals in Horst. Verder wordt bijvoorbeeld in Meerlo het beheer van de openbare ruimte geheel door vrijwilligers verzorgd en heeft Grubbenvorst zich verenigd.

Niet elk dorp is daarbij op dezelfde wijze actief en ieder dorp heeft zijn eigen werkwijze en tempo. Verder zijn vanuit de gemeente zogenaamde 'gebiedsteams' actief die ondersteuning bieden aan onze kwetsbare inwoners. Er is ook aandacht voor de jeugd, gezien de landelijke tekortkomingen in het jeugdstelsel.

Op basis van de 'Structuurvisie Horst aan de Maas' (2013) hanteert de gemeente het 'Gemeentelijk kwaliteitsmenu'. Dat kwaliteitsmenu is gericht op het veiligstellen van kwaliteitsbijdragen, om de woon-, leef- en werkomgeving in onze gemeente te verbeteren.

Onderscheidend kenmerk 1: We zijn een ondernemende, zorgzame en trotse samenleving

▲ Buurthuis

▲ Erfgoed

Legenda

- > 4.500 inwoners
- 1.500 - 2.200 inwoners
- 1.000 - 1.500 inwoners
- < 1.000 inwoners
- Sportvereniging (buitensport)
- Sportvereniging (binnensport)
- Jeugdvoorziening
- Kerk
- Gemeenschapshuis
- Basisonderwijs
- Voortgezet onderwijs
- Samenwerkingen

Deurne

Griendtsveen

Helenaveen

Venray

America

Meterik

Horst

Hegelsom

Kronenberg

Sevenum

Meerlo

Tienray

Swolgen

Broekhuizen

Broekhuizen

Lottum

Grubbenvorst

Venlo

Maatschappelijke voorzieningen en verenigingen

In veel van onze dorpen zijn maatschappelijke basisvoorzieningen aanwezig: een basisschool (in totaal hebben we negentien basisscholen), een gebedshuis, gemeenschapshuis en basiszorg. Ook kennen onze dorpen een rijk verenigingsleven, met talrijke sport-, cultuur- en jeugdverenigingen.

Voor de voorzieningen die niet in het eigen dorp aanwezig zijn kunnen we in het algemeen in een nabijgelegen dorp terecht of we wijken uit naar omliggende plaatsen. Dat is bijvoorbeeld bij ziekenhuiszorg (VieCuri Medisch Centrum in Venray en Venlo) het geval. Wat betreft het voortgezet onderwijs beschikken we over twee middelbare scholen (Dendron College Horst: VBO t/m VWO en Yuverta College in Hegelsom: VBO en MBO) en maken onze inwoners ook gebruik van scholen in onze omgeving.

Samenwerkingen

Binnen onze gemeente kennen we diverse vormen van samenwerkingen tussen verenigingen, zoals tussen sportverenigingen (denk aan korfbal, volleybal en voetbal). Zo is er tussen Swolgen en Tienray een gezamenlijk multifunctioneel sportpark gerealiseerd met daarbij ook een nieuwe basisschool voor de beide dorpen. De plannen voor een gecombineerd sportpark voor buitensport en binnensport in Meterik zijn in uitvoering.

Onderlinge samenwerking en het gezamenlijk gebruik van accommodaties is van essentieel belang voor het voortbestaan en de vitaliteit van ons verenigingsleven en het behoud van vitale en betaalbare voorzieningen in onze dorpen.

In algemene zin kunnen we stellen dat er veel samenwerkingen zijn en dat accommodaties gezamenlijk gebruik kennen. Hierbij kan een aantal clusters worden onderscheiden die veel van dit soort samenwerkingen kennen:

- Cluster Sevenum, Evertsoord en Kronenberg;
- Cluster Meerlo, Tienray, Swolgen, Broekhuizen en Broekhuizenvorst;
- Cluster Horst, Meterik, Hegelsom, America en Melderslo;
- Cluster Grubbenvorst en Lottum. Griendtsveen is vooral gericht op Deurne en Helenaveen.

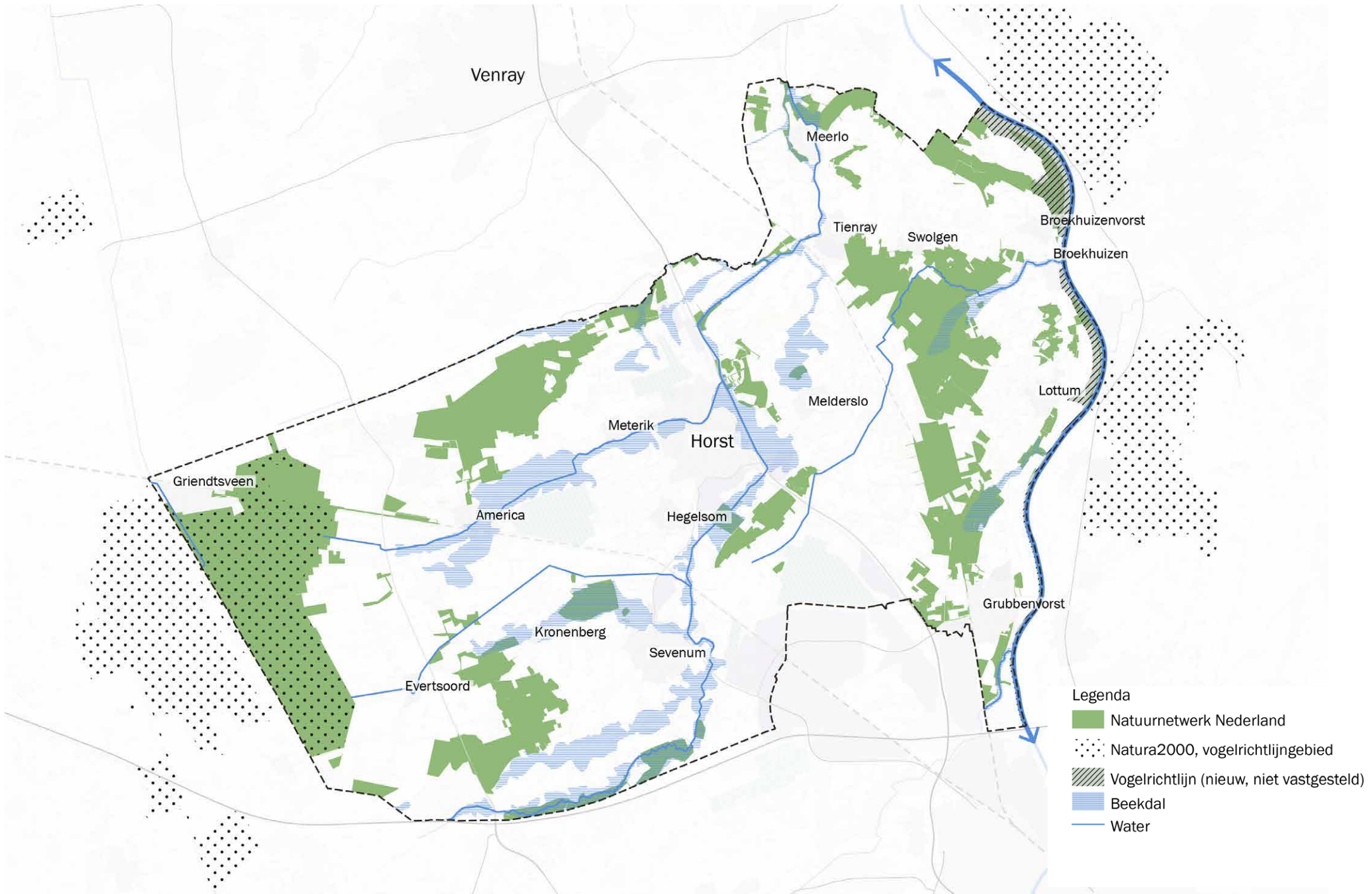
Onderscheidend kenmerk 2: Zestien dorpen met een eigen identiteit, maar ook met onderlinge samenhang en saamhorigheid

▲ Werken in de tuinbouw (bron WijLimburg)

▲ Greenport toegangsweg (bron Trendsportal)

- Legenda
- Natuurnetwerk Nederland
 - Natura2000, vogelrichtlijngebied
 - Vogelrichtlijn (nieu, niet vastgesteld)
 - Beekdal
 - Water

Detailhandel

De detailhandel in onze gemeente is geconcentreerd in de drie centrumdorpen: Horst, Sevenum en Grubbenvorst. De dorpen beschikken over compacte centra met een divers aanbod en echte publiekstrekkers. In deze centra zijn de winkelruimte goed gevuld. Daarnaast beschikken we over twee Perifere Detailhandelsvestigingen (PDV), aan de A73 en nabij het NS-station.

Bedrijven

Onze bedrijvigheid is divers van aard, met een accent op bedrijvigheid die verband houdt met de agrarische sector en de maakindustrie. Zij zijn de motor voor de lokale economie. Onze bedrijven leveren over de gehele wereld de meest innovatieve toepassingen in de agrarische sector. De bedrijven zorgen voor werkgelegenheid en dragen bij aan de vitaliteit. Het betreft een brede range aan bedrijven; van grootschalige bedrijven tot bedrijven in de nichemarkt. Het bekendste voorbeeld uit onze gemeente is het blauwe champignonbakje, een echte Horster ontwikkeling. Ook het midden- en kleinbedrijf is goed vertegenwoordigd. Het innovatieve karakter is sterk aanwezig.

Onze bedrijventerreinen zijn nagenoeg volledig uitgegeven en er is ook weinig leegstand. Wel blijkt het aanbod niet altijd aan te sluiten bij de vraag. Vooral het aanbod van relatief kleine bedrijfskavels voor lokale ondernemers wordt als onvoldoende ervaren.

Aandachtspunt is verder het bijbehorende vrachtver-

keer, dat gebruik maakt van de lokale wegen.

We zijn onder andere onderscheidend door Greenport Venlo, waar de agrarische sector, agribusiness, en logistiek samenkomen. Onze regio omvat de hele keten van veredeling, productie, be- en verwerking, innovatie en educatie. Zo herbergt Greenport Venlo belangrijke onderwijs- en onderzoeksvoorzieningen en innovatieve en beeldbepalende ondernemingen. Verschillende bedrijven in onze gemeente gelden als belangrijke internationale speler. Zeker iets om trots op te zijn!

Onderscheidend kenmerk 3: Innovatieve primaire bedrijven gekoppelde aan Greenport Venlo

Paragraaf 2.2 Onze fysieke omgeving

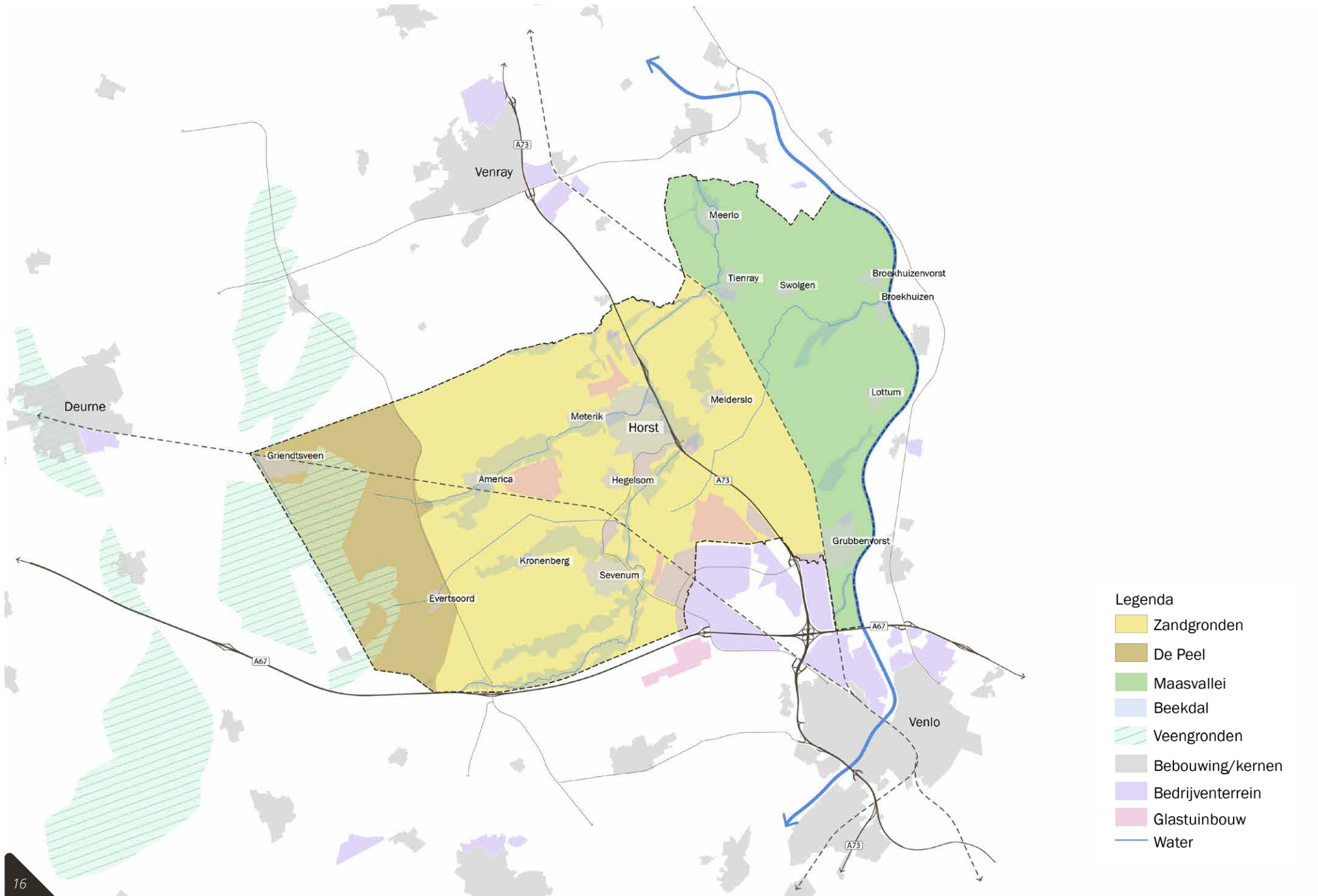
We waarderen meer dan ooit onze omgeving en ons landschap, omwille van de schoonheid en omdat we er wellicht wat gemoedsrust en optimisme aan kunnen ontlenuen.

Landelijk gebied en landschap

De gemeente Horst aan de Maas beschikt over een grote variëteit aan waardevolle landschappen. Een inventarisatie van de verschillende landschappen is weergegeven op de kaart uit het 'Landschapskader Noord- en Midden Limburg'.

Zoals te zien is op de kaart van het Landschapskader heeft ons grondgebied veel verschillende landschapstypen. Het landschap bestaat op hoofdlijnen van west naar oost uit hoogveenontginningenlandschap, zandgrondenlandschap en rivierdallandschap:

- Het hoogveenontginningenlandschap bestond in het verleden uit ontoegankelijk veenmoeras. Door turfwinning en ontginningen zijn grote delen van het hoogveen omgezet in agrarisch gebied, waarbij grote aaneengesloten, rationeel verkavelde landbouwgronden zijn ontstaan.
- Het zandgrondenlandschap heeft een sterke menging van landschapselementen, functies en gebruikers. Het is namelijk opgebouwd uit beekdalen, waaraan in het verleden de dorpen en akkercomplexen zijn ontstaan.

- Legenda
- Zandgronden
 - De Peel
 - Maasvallei
 - Beekdal
 - Veengronden
 - Bebouwing/kernen
 - Bedrijventerrein
 - Glastuinbouw
 - Water

▲ Toverland

▲ Toerisme

Daarnaast zijn er jonge heideontginningen en bosgebieden aanwezig. In dit gebied is de meeste bebouwing geconcentreerd en het gebied wordt het meest intensief gebruikt.

- Het rivierdallandschap staat sterk onder invloed van de Maas. Het landschap bestaat uit een mix van oude akkercomplexen, jonge ontginningen, bos- en natuurgebieden, steilranden en glooiingen in het landschap. Dit landschapstype is het meest intact gebleven en deze zone heeft dan ook de meeste cultuurhistorische waarde. De meeste bebouwing is gesitueerd aan de Maas. De invloed van het water vertaalt zich onder meer in een afwisselend patroon van bebouwing en beplanting, afgewisseld met meer open gebieden.

Deze drie landschappen worden met elkaar verbonden door de beekdalen, van west naar oost. Dat betreft bijvoorbeeld de Kabroeksebeek, de Blakterbeek, de Groote Molenbeek en de Broekhuizermolenbeek. Daarnaast behoort een aanzienlijk deel van ons grondgebied tot beschermde gebieden (zoals Natura 2000 en Natuurnetwerk Nederland).

In samenhang hebben we een landschap met een hoge ruimtelijke kwaliteit en attractiviteit. Daarmee is het ook een stimulans gebleken voor de vrijetijdseconomie, met als kernwaarden: rust, ruimte, groen en beleving.

Onderscheidend kenmerk 4: landschappelijke verschillen met verbindende beekdalen

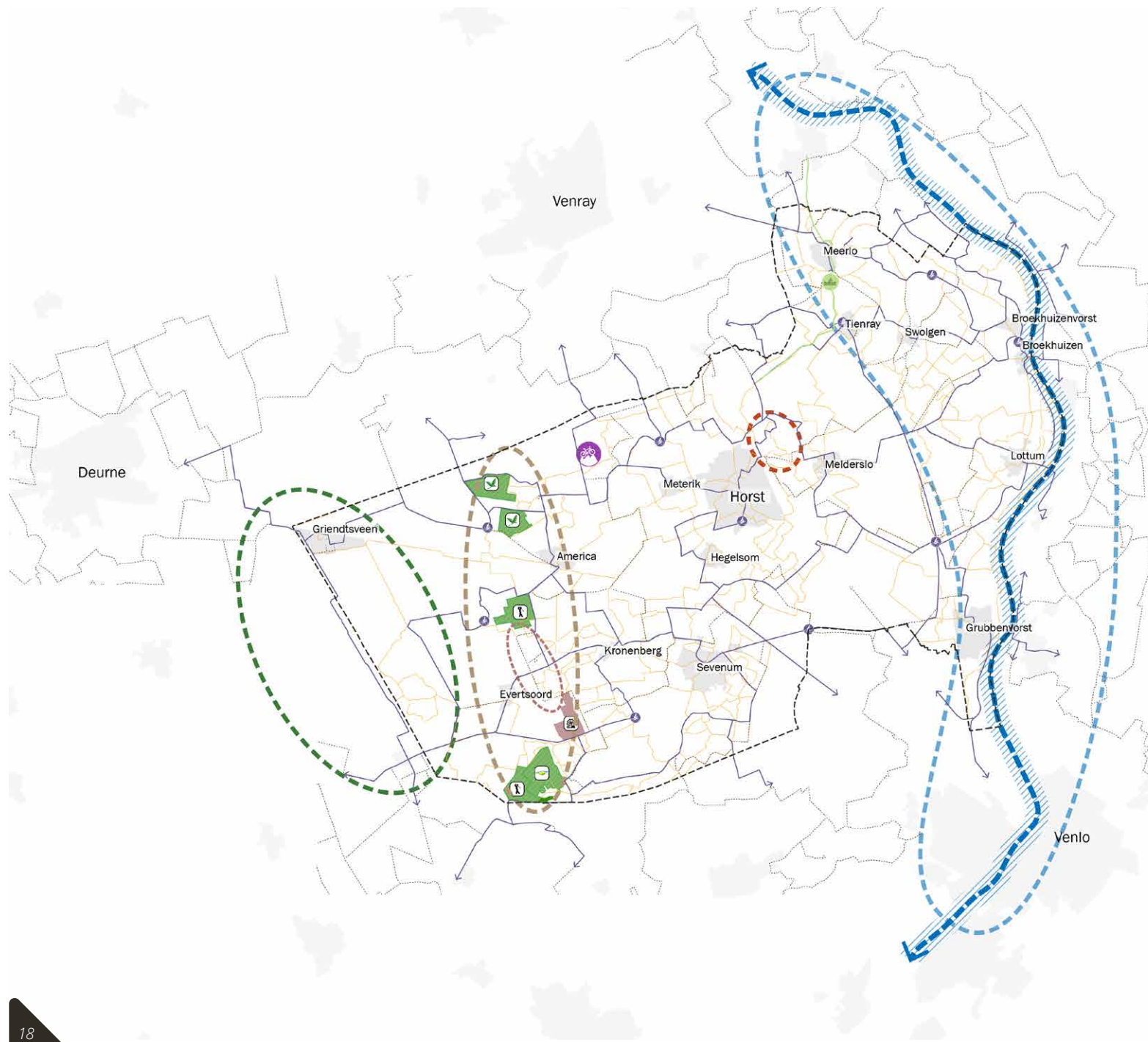
Agrarische sector

Het landelijk gebied kent verschillende gebruikers, waarvan de agrarische sector de grootste is. Onze gemeente bestaat immers voor zo'n 70% uit land- en tuinbouwgrond. Het is een veelzijdige sector, met onze agrariërs als gebruiker en hoeder van het landschap.

De agrarische sector omvat in onze gemeente verschillende vormen: grondgebonden en intensieve veehouderij, tuinbouw en glastuinbouw met o.a. zacht fruit, boomkwekerijen en rozenkwekerijen. Daarnaast is van oudsher de paardensector goed vertegenwoordigd, zowel bedrijfs- als hobbymatig.

De sterke aanwezigheid van de primaire sector heeft er toe geleid dat de hele keten vertegenwoordigd is met internationaal hoog aangeschreven bedrijven in de veredeling, vermeerdering, toelevering, techniek, verwerking en handel. Er is hierbij sprake van hoogwaardige werkgelegenheid en voortdurende productontwikkeling.

Samen met de Duitse regio Niederrhein vormen we het grootste aaneengesloten grensoverschrijdende tuinbouwgebied van West-Europa. Binnen onze gemeente kennen we twee glastuinbouwconcentratiegebieden; Californië bij Grubbenvorst en Reindonk tussen Horst en America. Daarnaast kennen we verspreid liggende glastuinbedrijven.

Legenda

- Wandelnetwerk
- Fietsknooppuntnetwerk
- Ruiterroutes
- Mountainbikeroute Horst
- Kanoroute
- De Peelbergen
- Toverland
- Center Parcs
- Landal GreenParks
- Golfterrein
- Grandorse e.o
- Kasteelpark Ter Horst
- Peelgronden
- Maasvallei

Vrijtijdseconomie

De sector vrijetijdseconomie heeft een sterke relatie met het landelijk gebied, waarbij ons buitengebied buitengewoon goed wordt gewaardeerd. De vrijetijdseconomie is een belangrijke economische pijler van onze gemeente. Uit recent onderzoek blijkt dat in 2019 1,63 miljoen gasten in onze gemeente overnachtten. Dat is een groei ten opzichte van de voorgaande jaren. Ook het aantal dagbezoeken is gegroeid tot ongeveer 4,9 miljoen. Daarmee behoort onze gemeente tot de provinciale top. Onze toeristische trekkers kenmerken zich door het diverse aanbod en de goede kwaliteit. Momenteel zijn de belangrijkste doelgroepen de familiemarkt en rustzoekers die komen fietsen en wandelen. De toeristische faciliteiten worden uiteraard ook benut door onze inwoners.

Bij de belangrijkste trekkers horen de mooie fiets-, mountainbike- en wandelroutes. Zo beschikken we over zo'n 300 km aan bewegwijzerde fietspaden (zoals de Aspergeroute, Peel-Heideroute en de Rozenroute), een goed gewaardeerde mountainbikeroute (De Schaak) en ruim 450 kilometer aan bewegwijzerde wandelpaden (zoals het Petranpad, het Gortmeulepad of het Rondje Maas). Daarnaast beschikken we over een aantrekkelijke kanoroute op de Grootte Molenbeek en over een uitgebreid netwerk van ruit- en menroutes. Maar

ook over gewaardeerde themaparken en bezienswaardigheden, zoals Attractiepark Toverland, golfterreinen en Kasteelpark Ter Horst met o.a. Mind Mysterie en Kasteelhuys ter Horst. Voorts mag de Hippische zone Grandorse niet onvermeld blijven.

Onderscheidend kenmerk 5: uitgebreid en gevarieerd aanbod van toeristische faciliteiten.

Wonen

In totaal hebben we ongeveer 18.000 woningen in onze gemeente. Daarvan zijn driekwart koopwoningen, de rest zijn huurwoningen. Verder betreft het circa 88% eengezinswoningen en 12% meergezinswoningen. Het grootste deel van de woningvoorraad in onze gemeente is gebouwd na 1970. Daarmee wijkt onze woningvoorraad enigszins af van het landelijk gemiddelde: we hebben relatief meer koopwoningen, meer eengezinswoningen en meer nieuwere woningen.

Onze woningmarkt staat, net als in de rest van het land, onder druk. De vraag naar woningen is groter dan het aanbod en het aanbod past niet altijd bij de vraag. Tevens hebben we te maken met ontgroening en vergrijzing van onze samenleving, waardoor de vraag naar het type woningen verandert.

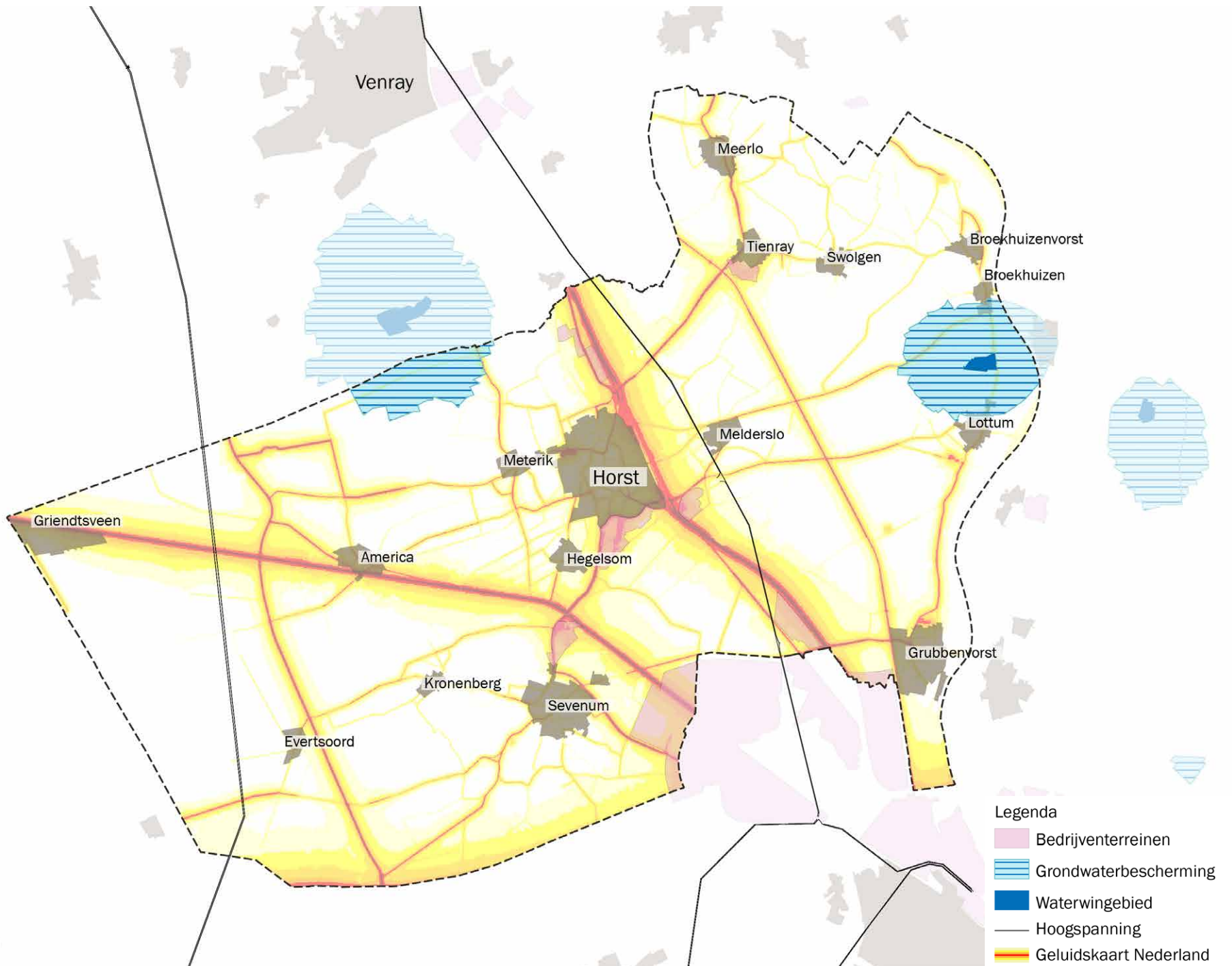
Ook hebben we te maken met arbeidsmigranten en

statushouders. Er is een trend zichtbaar dat de huisvesting daarvan steeds grootschaliger wordt. Door deze wijze van huisvesten kan uitvoering gegeven worden aan een goed beheer en toezicht van de locatie. Tevens wordt gepleit voor een regionale verantwoordelijkheid en aanpak.

Ging het voorheen vooral om tijdelijke huisvesting, nu is er in toenemende mate aandacht voor definitieve huisvesting van arbeidsmigranten die hier langere tijd willen verblijven. Voor wat betreft statushouders is het gemeentelijke beleid gericht op tijdelijke huisvesting ter overbrugging tot eveneens definitieve huisvesting, zodat de instroom van statushouders in de sociale huurmarkt gedoseerd kan plaatsvinden.

In het najaar van 2019 zijn drie avonden georganiseerd ('dorpentour'), om iedereen te betrekken bij de actualisering van de woningbouwbehoefte. Deze behoeftes zijn vertaald in het Masterplan Wonen dat in april 2021 is vastgesteld.

Bijna elk dorp beschikt overigens over locaties of kavels waar woningen gebouwd kunnen worden. Hierbij hanteert de gemeente de 'Voorwaarden voor het toevoegen van woningen in Horst aan de Maas'. Het streven is verder een verdeling 30% sociaal, 30% vrije huur en 40% koop waarbij in elk dorpsplan ruimte is voor maatwerk. De nadruk ligt op betaalbaarheid en op het

toevoegen van woningen voor senioren en starters. Met het toevoegen van minimaal 1.000 woningen moet de woningmarkt in Horst aan de Maas weer in balans komen. We bouwen naar behoefte en deze behoefte wordt per kern -middels enquêtes en nieuwe dorpsgesprekken- inzichtelijk gemaakt. Naast het toevoegen van woningen is er ook aandacht voor het transformeren van bestaande woningen naar levensloopbestendige en duurzame woningen.

Verkeer

Onze gemeente heeft een uitgebreide auto-ontsluitingsstructuur, met een stelsel van rijkswegen (A73 en de nabijheid van A67), provinciale wegen (N277, N556, N259 en de nabijheid van N270) en vooral veel lokale wegen. Bij de laatste categorie worden problemen ervaren in het kader van de van de leefbaarheid, omdat veel van ons vracht- en landbouwverkeer van die wegen gebruik moet maken, ook dwars door onze dorpen.

Voor wat betreft het openbaar vervoer hadden we ooit vijf treinstations: bij Griendtsveen (met de naam Helenaveen), bij America, bij Tienray en ten noorden van Sevenum en van Grubbenvorst. Momenteel hebben we één NS-station; het station Horst-Sevenum met rechtstreekse verbindingen naar Venlo en Eindhoven.

Daarnaast beschikken we over een OV- netwerk met goede busverbindingen tussen Venray en Venlo (dikke lijnen) en beperkt verbindingen met de andere dorpen. In aanvulling hierop kennen we speciaal vervoer in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Dat is vervoer op maat, om ervoor te zorgen dat al onze inwoners mee kunnen blijven doen in onze samenleving en langer zelfstandig kunnen blijven. Ook zijn er in diverse kernen bewonersinitiatieven op het gebied vervoer waarbij vrijwilligers vervoer verzorgen voor (kwetsbare) inwoners uit de eigen kern.

Paragraaf 2.3 Onze gezondheid en veiligheid

Gezondste regio

In deze paragraaf gaat het om onze gezondheid en veiligheid, in relatie tot de inrichting van de omgeving, het sociale domein, klimaatadaptatie en omgevingsveiligheid.

Op het gebied van de gezondheid zijn er uitdagingen nu we steeds ouder worden, we steeds langer zelfstandig wonen en er mensen zijn met een ongezonde leefstijl (bijvoorbeeld te weinig bewegen, roken). Daarnaast hebben we te maken met een toename van chronische ziekten en negatieve aspecten van een mentale gezondheid zoals eenzaamheid en somberheid. Dit geldt niet alleen in onze gemeente, maar in heel Nederland.

We hebben grootse ambities om gezondheid te verbeteren.. Na de Floriade 2012 in Venlo heeft de regio Noord-Limburg in 2019 gekozen voor één nadrukkelijke ambitie, ontstaan vanuit de gemeenschap: het zijn van de gezondste regio.. Dat komt voort uit het feit dat we een regio zijn met een sterke focus op voedsel en innovatie, maar ook op vrijetijdseconomie, natuur en vitale gemeenschappen. Een passende combinatie!

In samenwerking met de provincie is de Gezondste regio als centrale ambitie gekozen voor Regio Noord-Limburg. Er is een Investeringsagenda opgesteld, waarbij zowel de provincie als de regio elk €20 miljoen willen investeren in het realiseren van deze ambitie. Het gaat hierbij om de thema's Ondernemen & Innoveren, Vitaal & gezond, Toerisme & Leisure, Landelijk gebied, Logistiek & mobiliteit en Klimaat & Energie. Daarnaast hebben de regio en de provincie met het Rijk de Regio Deal Noord-Limburg gesloten, waarbij overeengekomen is €17,5 miljoen te investeren in de thema's Future farming, Vitaal & gezond, Talent, Veiligheid en Grensoverschrijdende samenwerking. De genoemde thema's hebben grote raakvlakken met diverse onderwerpen in onze Omgevingsvisie.

Positieve gezondheid

Gezondheid kan op verschillende manieren beschreven worden; fysiek en mentaal. In onze Nota Gezondheidsbeleid (2019) gebruiken we bewust het begrip 'positieve gezondheid'. Positieve Gezondheid is een bredere kijk op gezondheid, uitgewerkt in zes dimensies. Met die bredere benadering dragen we bij aan het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven om te gaan. Daarbij ligt het accent op de mens, onze veerkracht en wat het leven betekenisvol maakt. Positieve gezondheid is ook het belangrijkste 'Leitmotiv' bij de Gezondste Regio.

Omgevingsveiligheid

De omgevingsvisie gaat ook over de kwaliteit van de leefomgeving. We hebben binnen onze gemeente te maken met diverse risicofactoren en risicogebieden (zie afbeelding 'Belemmeringen'). Zo hebben we routes voor het vervoer van gevaarlijke stoffen, twee hoogspanningsleidingen en een aardgastransportleiding. Daarnaast hebben we lokaal te maken met tankstations en propaantanks. Tevens hebben we te maken met geluidhinder, van wegen en spoorwegen, en stellen grondwaterbeschermings- en waterwingebieden eisen aan het gebruik van gronden.

In dit verband werkt de gemeente samen met de Veiligheidsregio Limburg-Noord, om samen een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit te bereiken en in stand te houden.

Veiligheid

Uit het recente leefbaarheidsonderzoek blijkt dat onze bewoners zich over het algemeen veilig voelen in hun huis en in hun buurt. Veiligheid is een breed begrip en omvat ook verkeersveiligheid en de verkeersleefbaarheid, waarvan bekend is dat die onder druk staat door de toegenomen mobiliteit. Zo is ons wegennet eenduidig vormgegeven, wat positief heeft bijgedragen aan de verkeersveiligheid.

In het kader van de 'Regio Deal Noord-Limburg' wordt gewezen op de gevaren van ondermijning en verslechtering van de veiligheid en leefbaarheid, bijvoorbeeld in de vorm van de productie van drugs en het dumpen van afval. Het buitengebied in de regio Noord-Limburg is hiervoor kwetsbaar vanwege de geringe bevolkingsdichtheid, de goede bereikbaarheid en de nabijheid van de grens met het buitenland. Maar ook in woonwijken wordt drugsafval gevonden. Ook uitbuiting van werknemers en het witwassen van geld verkregen uit criminele activiteiten behoren bij de aanpak van ondermijning. Voor al deze onderdelen wordt samengewerkt in een Integraal veiligheidsteam, als onderdeel van de Regio Deal.

Waterveiligheid

Een bijzonder onderwerp is de waterveiligheid. In 'Panorama Noord-Limburgse Maasvallei' (2020) is aangegeven dat de Maas bestand moet zijn tegen wateroverschot, watertekort en dat het een leefgebied moet bieden aan soorten van rivierecosystemen die

▲ Blakterbeek

▲ Meerlo

▲ Voor-na Broekhuizenvorst

door klimaatverandering kwetsbaar worden. Er zijn de afgelopen decennia veel investeringen gedaan in een adequate bescherming tegen overstromingen. Een aansprekend voorbeeld is het Maaspark Ooijen – Wanssum, dat begint ter hoogte van Broekhuizenvorst en dat in de zomer van 2021 zijn waarde heeft bewezen. Verder is in het kader van het Uitvoeringsprogramma De Maasgaard onder andere gezorgd voor een opnieuw meanderende Lollebeek en Grootte Molenbeek. Deze beken hebben daarmee een natuurlijker karakter en een grotere ecologische betekenis gekregen en het zorgt voor meer recreatiemogelijkheden. Vermeldenswaard is hierbij het ontgrondingsproject ‘De Diepeling’, wat een recreatief verbindingsgebied wordt tussen de Peel en de Maasvallei. Anderzijds hebben we ervaren dat het bouwen in een beekdal, zoals bijvoorbeeld de nieuwbouwwijk De Afhang in Horst, zorgt voor problemen met de waterhuishouding in het gebied.

Klimaatadaptatie en biodiversiteit

In het ‘Beleidsplan Openbaar Groen 2020’ wordt gepleit voor integraal beheer met naast aandacht voor verkeersveiligheid, sociale veiligheid, esthetische waarde en functionaliteit, ook aandacht voor de ecologische waarde (biodiversiteit) en klimaatadaptatie (hittestress, wateroverlast en verdroging). Zoals blijkt uit de klimaatatlas van Waterpanel Noord kampt onze bebouwde omgeving, met name in onze centrumdorpen, met hitte. Hittestress kan tot gezond-

heidsproblemen en infectieziekten leiden, voornamelijk bij senioren. Daarnaast hebben we in toenemende mate te maken met wateroverlast, waarbij het regenwater niet snel genoeg kan worden afgevoerd. Tegelijkertijd zijn er langere periodes van droogte en hebben ook onze natuur- en landbouwgebieden te maken met verdroging.

Paragraaf 2.4 Onze regio

We maken actief deel uit van de regio. In bepaalde sectoren leveren we daaraan belangrijke bijdragen en we zijn onderhevig aan invloeden uit die regio. Zo hebben we een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het stroomgebied van de Maas en beschikken we samen met andere gemeenten over De Peel. Bovendien hebben we functies met een belangrijke (boven-) regionale betekenis, zoals Greenport Venlo of de vrijetijdseconomie in de zone van de Peelbergen, met o.a. Grandorse als een plek voor internationale evenementen met een aanzienlijke spinoff. Om die redenen werken we als gemeente veelvuldig samen met onze buurgemeenten. Bovendien vormen we met zeven andere gemeenten de regio Noord-Limburg, waarin we een belangrijke rol vervullen. In dat verband hebben we veel beleid opgesteld, zoals de Regionale Woonvisie Noord-Limburg (2020), Regionaal Ruimtelijk Kwaliteitskader Landelijk gebied Noord-Limburg (2019) en de Regiovisie Noord-Limburg 2040: de gezondste regio (2020). Daarnaast werken we aan een Regionale Ener-

giestrategie (2019) met Noord- en Midden Limburg, hoewel we daar uiteraard ook een belangrijke eigen rol in hebben. Ook werken we in regionaal verband samen met bijvoorbeeld de Veiligheidsregio Limburg-Noord, GGD Limburg-Noord, de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) en Waterpanel Noord. Samen staan we sterk!

Duurzame energie

In 2019 werd een nieuw landelijk Klimaatakkoord gesloten. Dit akkoord focust op het verminderen van de CO₂-uitstoot. Energiebesparing is in dit akkoord geen doel op zich, maar een middel om de CO₂-uitstoot te verminderen. De uitvoering van het landelijke klimaatakkoord pakt onze gemeente op met de RES-regio Noord- en Midden Limburg. De RES-regio heeft als ambitie om door een combinatie van energiebesparing en kleinschalige duurzame opwek (zoals zon op dak) tenminste 25% CO₂-emissiereductie te realiseren in 2030 ten opzichte van 2015. Daarnaast heeft de regio Noord-Limburg de ambitie om in 2030 30% van de verbruikte energie duurzaam op te wekken.

Onze raad heeft in december 2020 het ‘Kader opwekking duurzame elektriciteit’ (KODE) vastgesteld. Daarin zijn de ambitie uitgesproken om 35% minder energie te gebruiken in 2030 en om geleidelijk over te gaan op duurzame warmtebronnen in de periode tot 2050. Tevens heeft onze gemeente zich ten doel gesteld om 1150 Terra Joule aan duurzame energie op te wekken in 2030, waarmee we invulling geven aan de afspraken in het nationale klimaatakkoord.

Regionale Energiestrategie

In regionaal verband is de Regionale Energiestrategie (RES) opgesteld. Hierbij gaat het om het reduceren van de CO2-uitstoot, terugdringen van de energievraag en verduurzamen van het aanbod:

- Reduceren van de CO2-uitstoot.

Onze woningen zijn verantwoordelijk voor een groot deel van het energiegebruik en de CO2-uitstoot in de gebouwde omgeving. Daarbij ligt in Noord- en Midden-Limburg het energiegebruik en de CO2-uitstoot per woning gemiddeld hoger dan voor de gemiddelde woning in Nederland. Dit is voornamelijk te verklaren door een gemiddeld grotere woning en het type woningen in de regio: meer dan de helft van de woningen is vrijstaand of twee-onder-een-kap. Bovendien is in de regio ca. 81% van de woningen gebouwd vóór 1985. Deze woningen zijn veelal niet goed geïsoleerd, zodat hier vaak nog veel energie te besparen is.

- Terugdringen van de energievraag.

Naast de gebouwde omgeving is het essentieel dat het energiegebruik en daarmee de CO2-uitstoot door bedrijven wordt verminderd. De energievraag van bedrijven betreft niet alleen gas en elektriciteit voor gebouw-gebonden energie, maar met name ook energie voor bedrijfs- en productieprocessen. Er valt dus op verschillende onderdelen winst te behalen.

- Verduurzamen van het elektriciteitsaanbod.

In 'Kader opwekking duurzame elektriciteit' (KODE) zijn vier sporen aangegeven waarlangs we meer duurzame elektriciteit gaan opwekken van nu tot 2030. In alle sporen zoeken we actief afstemming in de regio. Zo kunnen energieprojecten in de regio elkaar versterken en kunnen optimale ruimtelijke keuzes gemaakt worden. Dit komt nader aan bod in het volgende hoofdstuk, in de visie.

De aanpak gericht op energiebesparing en duurzame warmte bij bedrijven is beschreven in het Duurzaamheidsprogramma Horst aan de Maas (2020) #Wij-GaanGroen. De glastuinbouwsector, de grootste energieverbruiker van onze gemeente, pakt zelf de energietransitie op met het innovatieprogramma 'Kas als Energiebron'. Er ligt hier een uitdaging nu er vanuit het Rijk geen gebruik kan worden gemaakt van de aanwezige geothermiebronnen in onze gemeente. Dit belemmert ons tevens in het kunnen leggen van warmtenetten en andere innovatieve toepassingen in de land- en tuinbouw.

Voor de gebiedsontwikkeling Greenport Venlo kan worden opgemerkt dat er al enorme hoeveelheden zonnepanelen zijn gelegd op de daken van de groot-schalige distributiecentra. Een beperking voor de regio is de capaciteit van het energienetwerk.

Water

Door de maatschappelijke wens voor veiligheid en een goed leefgebied voor flora en fauna, en de daaropvolgende strengere richtlijnen, kaders en normen vanuit verschillende overheidsorganen komen er diverse opgaven op het gebied van water op ons af. Zo volgt uit de Europese Kaderrichtlijn Water dat wateren (zowel grondwater als oppervlaktewater) een goed leefgebied moeten vormen voor planten en dieren en een veilig gebruik voor de mens garanderen. Daarnaast vraagt de Drinkwaterwet om de belangen van de drinkwaterwinning te verankeren in onze plannen voor de leef-omgeving en in de toetsing van activiteiten. Uit de Deltabeslissing Waterveiligheid komt dan weer voort dat onze bestaande (nood)dijken verstevigd, verhoogd en/of verlengd moeten worden. De overstromingen in het zuiden van onze provincie in de zomer van 2021 maken deze opgave weer actueel. Gelet op de invloed van ingrepen aan de Maas op de omliggende plaatsen en gemeenten, is het van belang om ingrepen regionaal te coördineren en om het integraal te benaderen. In de nota 'Bouwstenen voor water en klimaat' (2020) van Waterpanel Noord worden hierbij vier thema's onderscheiden, namelijk natuurlijk water, passende bescherming, schoon water en voldoende water. Dat illustreert de breedte van de opgave.

Hoofdstuk 3 | De visie

In het vorige hoofdstuk zijn onze kenmerken en kwaliteiten aan bod gekomen die het behouden en/of versterken waard zijn en die leidend zijn voor keuzes die we nu en in de toekomst maken. In dit hoofdstuk, de visie, beschrijven we de ambities die we als samenleving voor onze leefomgeving delen. Met deze ambities willen we er voor zorgen dat we de sterke positie van onze gemeente behouden en verder uitbouwen, met respect en oog voor onze kwaliteiten. Zo kunnen we ook in de toekomst trots zijn op onze gemeente.

Eén van de gedachtes van de Omgevingswet is een integrale blik op de leefomgeving. Dit zorgt ervoor dat we de kwaliteiten en ambities vollediger af kunnen wegen, doordat ook thema's als de energietransitie en gezondheid meegenomen worden. Daarom beschrijven we onze ambities in dit hoofdstuk integraal aan de hand van de volgende vier thematitels:

- Geluk is een goede gezondheid.
- Thuis is waar we samen zijn.
- Ondernemen is streven naar kwaliteit.
- Groen is het nieuwe goud.

Dit zijn de thematitels waarmee we de visie voor onze gemeente in 2040 willen beschrijven. We onderscheiden zaken die we willen **beschermen & koesteren**, omdat dat van wezenlijk belang is voor ons allen.

Daaraan moet zo min mogelijk getornd worden. Maar er is juist ook ruimte voor **ontwikkelen & stimuleren**, gericht op het versterken van onze kwaliteiten.

▲ Afbeelding: Landelijk gebied kassen

Paragraaf 3.1 Geluk is een goede gezondheid

Een gezonde fysieke leefomgeving staat centraal in de nieuwe Omgevingswet. Ook in onze gemeente is dat een belangrijk onderwerp. Daarbij heeft onze regio de ambitie als 'Gezondste regio 2025'. Deze grote opgave waarmaken doen we op verschillende manieren en op verschillende terreinen, waarbij het geheel meer is dan de som der delen. Het omvat, samengevat, de volgende onderdelen:

Beschermen & koesteren:

1. gezonde leefomgeving;
2. veilige leefomgeving;

Ontwikkelen & stimuleren

3. ruimte voor ontmoeten en samen zijn;
4. ruimte voor bewegen, spelen en sporten;
5. realiseren van een sluitend netwerk van wonen, zorg en welzijn;
6. stimuleren gezonde mobiliteit;
7. stimuleren gezonde keuzes, gezonde mobiliteit en gezond gedrag;
8. 'Gezondste regio'; slaat op alle ambities van gezond.

Voor dit thema hebben we de volgende ambities.

Een gezonde fysieke leefomgeving voor iedereen

We beschermen en verbeteren onze groene en aantrekkelijke leefomgeving, we zorgen voor kwalitatief goede leefomstandigheden en we gaan overlast in de brede zin van het woord tegen. We ondersteunen en faciliteren initiatieven die bijdragen aan positieve gezondheid. Het omvat ook aspecten van mentaal welbevinden kwaliteit van leven en meedoen naar vermogen. Daarbij leggen we uitdrukkelijk het accent op de mens, onze veerkracht en wat ons leven betekenisvol maakt (positieve gezondheid), dat we ons goed voelen door te kunnen wandelen en fietsen in de natuur en samen dingen te kunnen doen e.d. **Zo blijven we informeren over gezondheidsrisico's en helpen we bij het maken van gezonde keuzes.** Bijzondere aandacht gaat uit naar onze kwetsbare groepen.

Zorg en welzijn

We blijven werken aan een sluitend netwerk van wonen, zorg en welzijn, met een woning- en zorgaanbod dat veilig en toegankelijk is en in de nabijheid van voorzieningen. Een dergelijk aanbod maakt zorg op maat mogelijk en biedt mogelijkheden voor ontmoeting en sociale activiteiten. Het zorgt ervoor dat we zo lang mogelijk zelfstandig kunnen wonen en in de samenleving kunnen functioneren. De

nabijheid van ondersteunings- en zorgvoorzieningen is daarbij een belangrijk aandachtspunt. **We stimuleren de positieve bewonersinitiatieven die een grotere rol spelen in het zorgen voor elkaar en ondersteuning voor kwetsbare bewoners.**

Bijzondere aandacht gaat uit naar onze jeugd. Die heeft te maken met bijvoorbeeld oplopende studietoelagen, beperkte mogelijkheden voor starters op de woningmarkt en er zijn ook sociale/opvoedkundige en financiële problemen binnen gezinnen. **We willen dat er met een integrale blik naar problemen wordt gekeken en er samengewerkt wordt.** Alles moet erop gericht zijn dat onze kinderen en jongeren gezond en veilig kunnen opgroeien, zich optimaal kunnen ontwikkelen en hun talenten kunnen blijven ontplooien.

Een veilige omgeving

Essentieel is dat we veilig zijn en ons veilig voelen. Dat willen we beschermen en waar nodig bevorderen. Het omvat diverse aspecten, elk met een eigen dynamiek en een eigen aanpak. Zo gaat het om dreigingen van water en overstromingen, risico's van transportleidingen en routes van gevaarlijke stoffen, maar ook hinder en overlast van bedrijven en verkeer (geluid, hinder, fijn stof, lichthinder) en productie van drugs en het dumpen van (drugs)afval. Primair gaat het

om goede regelgeving en een naleving daarvan. **Waar nodig treden we handhavend op, gecombineerd met een preventieve aanpak. Hierbij zetten we in op regionale samenwerking, in aanvulling op samenwerkingen met bewoners, organisaties en veiligheidspartners.**

We zullen maatwerk leveren om er voor te zorgen dat onze omgeving verkeersveilig is, ondanks dat de ruimte beperkt en de druk hoog is. Maar we doen meer. Op basis van 'Trendsportal, slimme mobiliteit voor morgen' streven we namelijk naar nul doden of ernstige slachtoffers in en door het (weg)verkeer.

Gezonde mobiliteit

We willen de woonomgeving zo inrichten dat de keuze eerder op de fiets of wandelen valt, dan op het gebruik van de auto. Ook het bevorderen van het gebruik van openbaar-, deelvervoer en (collectief) vervoer op maat zal bijdragen aan een gezonde, duurzame mobiliteit. Hierbij willen we de bereikbaarheid van sociale, maatschappelijke, economische en toeristisch-recreatieve bestemmingen waarborgen, want dat is in ons aller belang.

Ruimte voor ontmoeten en samenzijn

Ontmoeten is één van de essentiële behoeften die bijdraagt aan een positieve gezondheid. In dat opzicht vinden we het belangrijk dat er aantrekkelijke, toegankelijke ontmoetingsplekken aanwezig zijn. **We spelen in op die behoefte bij de inrichting van de (openbare) ruimte, ook met eigen (bewoners-)initiatieven.** Het gaat daarnaast om het in stand houden van ontmoetingsplekken, zoals dorpshuizen en het blijven ondersteunen van bewonersinitiatieven. Het is belangrijk dat er ontmoetingen plaatsvinden om het sociale netwerk stevig te laten zijn. Het ontmoeten vindt ook plaats via onze talrijke verenigingen en via onderwijs of werkgelegenheid. **We vinden het van belang dat iedereen naar vermogen kan meedoen. Dat stimuleren we dan ook in de volle breedte.**

Ruimte voor bewegen, spelen en sporten

Er is in toenemende mate aandacht voor bewegen als onderdeel van gezond leven. **We vinden het belangrijk dat er plekken in de nabijheid aanwezig zijn die ons aan te zetten tot bewegen, voor iedereen op het eigen niveau en naar de eigen mogelijkheden.** Zowel het georganiseerde spelen, bewegen en sporten op onze sportparken en in onze binnensportaccommodaties als de ongeorganiseerde sport vinden we daarbij belangrijk. **Zo stellen we ons een**

omgeving voor die uitdaagt en voor verschillende leeftijdsgroepen iets te bieden heeft. Dat doen we bij voorkeur samen; dan richten we bijvoorbeeld onze speelvoorzieningen in samen met de kinderen uit de buurt of koppelen we initiatieven aan elkaar. Bijvoorbeeld ten aanzien van paardrijden, kanoën, maar ook met yoga of mindfulness.

Daarnaast bieden we nog meer ruimte aan fietsen en wandelen, door ons netwerk van fiets-, mountainbike-, ruiters- en wandelroutes verder te verbeteren. Dit sluit naadloos aan op de ambities om het imago als fietsregio te versterken. Daarnaast dragen ze bij aan de voorzieningen voor onze inwoners, recreanten en toeristen in Horst aan de Maas.

Gezondste regio

Alle bovenstaande acties dragen bij aan onze ambitie om onderdeel van de gezondste regio te zijn. Daartoe zetten we vele, kleine stapjes op diverse terreinen, maar elk stapje brengt ons dichterbij het doel. We doen dat in de volle breedte van het begrip 'gezondheid' en op elk vlak dat daar invloed op heeft.

Paragraaf 3.2 Thuis is waar we samen zijn

Binnen onze samenleving willen we ons veilig voelen en we willen ons kunnen identificeren met onze leefomgeving. We vinden het daarom belangrijk dat we veiligheid, cultuur, samenzijn en geborgenheid in onze leefomgeving vinden, zodat we ons er thuis voelen. In onze gemeente zijn daarop de volgende onderwerpen van toepassing:

Beschermen & koesteren:

1. koesteren verbondenheid en gemeenschapszin;
2. behoud voorzieningen in de dorpen;
3. erfgoed beschermen, incl. immaterieel erfgoed;

Ontwikkelen & stimuleren

4. woningmarkt in balans brengen;
5. beheer bestaande woningvoorraad;
6. kwaliteit bebouwde omgeving en bereikbaarheid;
7. aandacht voor kunst en cultuur.

Voor dit thema hebben we de volgende ambities:

Behoud van verbondenheid en gemeenschapszin

We vormen samen een sociale en vitale gemeenschap, met een grote mate van verbondenheid en betrokkenheid. Dit betekent dat wij verantwoordelijkheid nemen voor onszelf en anderen zoveel als mogelijk helpen. De vele bewonersinitiatieven op het gebied van openbare ruimte, zorg, cultuur en duurzaamheid zijn hiervan het levende bewijs. **We willen hieraan ruimte blijven bieden en het blijven ondersteunen/faciliteren.** De uitdaging is om meer mensen en in het bijzonder de jongeren en nieuwkomers te betrekken bij initiatieven, zodat we ook op de lange termijn kunnen spreken van een goede sociale cohesie en van vitale en leefbare dorpen. Daar zetten we op in.

Behoud voorzieningen in de dorpen

Voorzieningen en het voorzieningenniveau zijn belangrijk voor de leefbaarheid in een dorp, ook omdat het veelal een lange traditie kent. **We willen dan ook het voorzieningenniveau in onze dorpen op peil houden. Dit heeft betrekking op de dagelijkse detailhandelsvoorzieningen, maar zeker ook op onderwijs, welzijn, zorg, sport en cultuur.**

Overigens zijn niet in elk dorp alle (basis-)voorzieningen aanwezig. Dat is niet haalbaar, maar doordat niet per definitie een probleem. Zo kan het de relatie tussen onze dorpen versterken als gebruik wordt gemaakt van

▲ Oud-Limburgs Schuttersfeest in Sevenum (bron: De Limburger)

▲ Nieuwbouw (bron L1, Tim van der Weerden)

elkaars voorzieningen. Daarmee houden de dorpen de voorzieningen samen op peil.

Anderzijds staan verschillende voorzieningen onder druk en er doen zich veranderingen voor, onder andere door een veranderende bevolkingssamenstelling, veranderend gedrag en hogere eisen die we stellen. **In sommige gevallen zetten we in op intensieve samenwerkingen tussen voorzieningen en instanties om multifunctioneel gebruik te stimuleren.** Dat proces is al enige tijd gaande en zullen we blijven ondersteunen en faciliteren.

Ook gaat het om het beter benutten van de voorzieningen. Als gemeente spelen we hier een rol in door verbindingen tussen bewonersinitiatieven en voorzieningen/accommodaties te bevorderen.

Woningmarkt in balans

De komende tien jaar komen er naar verwachting 1.200 tot 1.400 huishoudens bij. **Om geschikte woonruimte te kunnen bieden aan al onze huidige en toekomstige bewoners willen we onze woningmarkt in balans brengen.** Hiervoor hebben we al de ambitie uitgesproken om 1.000 woningen te vergunnen in de periode van september 2020 tot 2025. De woningbouw heeft plaats op inbreidings- en herontwikkelingslocaties, in bestaande plannen en binnen of direct aansluitend aan het bestaande dorpsgebied. Er

is een uitvoeringsplan vastgesteld waar onder andere is opgenomen waar deze 1.000 woningen gaan komen. De concrete behoefte per kern wordt in samenwerking met de dorpen en woningcorporaties uitgewerkt in 'Dorpsplannen Wonen'.

Toekomstgericht bouwen

We zetten in op toekomstgericht bouwen. Het gaat hierbij om een gedifferentieerd woningbouwprogramma dat aansluit bij de vraag, dat gericht is op de financiële mogelijkheden van starters, kleine huishoudens, gezinnen en senioren. Dat bouwen leidt bovendien tot doorstroming, waarbij bestaande woningen beschikbaar komen voor bijvoorbeeld starters. Zo kunnen we er voor zorgen dat jongeren zich in het eigen dorp vestigen, wat belangrijk is voor het bestendigen van de sociale cohesie en de leefbaarheid.

Uitgaan van een aantrekkelijk en toekomstgericht woningbouwprogramma betekent dat we:

- bouwen naar behoefte, zodat er voor iedereen weer iets te kiezen is;
- flexibiliteit in het woningontwerp geven, waardoor bewoners op een later moment, in een andere levensfase, tot uitbreiding of aanpassing van de woning kunnen komen;
- consumentgericht bouwen, waarbij de bewoner inspraak heeft bij het ontwerp, de indeling en uitrus-

ting;

- Particulier opdrachtgeverschap, waarbij de bewoner mede bepaalt wat en hoe er gebouwd wordt (bouwen in eigen beheer);
- bouwen met oog voor duurzaamheid.

Beheer bestaande voorraad

Er is niet alleen een kwantitatieve vraag naar woningen, maar ook een kwalitatieve. Naast nieuwbouw van woningen gaat het vooral ook om het beheer van de bestaande woningvoorraad. **In dat verband spreken we wel van het verduurzamen, om een aantrekkelijke en behaaglijke woonomgeving te kunnen waarborgen.** Hiertoe zetten we in op een goed beheer, bijvoorbeeld met duurzaamheidsmaatregelen die slim gecombineerd worden met het comfortabel, veilig en levensloopbestendig maken van woningen. We hebben de ambitie om delen van dorpen te herstructureren, waarmee we de ruimtelijke en stedenbouwkundige kwaliteit verbeteren en er een passend, toekomstbestendig woningaanbod ontstaat.

Arbeidsmigranten en statushouders

Van oudsher gaat het om (tijdelijke) huisvesting van arbeidsmigranten, primair gericht op efficiëntie: goedkoop en dicht bij de werkgelegenheid. **We willen kwalitatieve en duurzame woonvoorzieningen**

▲ *Kapel*

▲ *America*

om iedereen een goed en veilig huis en thuis te bieden. We willen ongebreidelde versnippering in ons landelijke gebied te voorkomen. Voor statushouders zetten we in op tijdelijke huisvesting ter overbrugging tot definitieve huisvesting beschikbaar is.

Hoewel we graag gebruik (blijven) maken van het arbeidspotentieel, leidt de huisvesting van arbeidsmigranten en statushouders ook wel tot discussie binnen onze gemeenschap. We blijven luisteren en bieden oplossingen waar problemen ontstaan. Leefbaarheid betreft bijvoorbeeld ook het geheel van voorzieningen die een goed leven mogelijk maken, zoals gezondheidszorg. In samenwerking met werkgevers en instanties willen we integratie en talentontwikkeling stimuleren. Dit alles om volwaardige en gerespecteerde bewoners van onze gemeente te worden.

Kwaliteit van de bebouwde omgeving

De kwaliteit van onze bebouwde omgeving is van groot belang voor ons woongenot. **Daarom zetten we in op het tegengaan van leegstand en verloedering.** Waar mogelijk nemen we daarin zelf initiatief en verantwoordelijkheid. Hierbij hanteren we onder andere het 'Gemeentelijk kwaliteitsmenu', een uitwerking van het Limburgs Kwaliteitsmenu, als basis voor kwaliteitsbijdragen bij ontwikkelingen. We blijven van dit instrument gebruik maken.

Daarnaast zetten we in op het tegengaan van verrommeling van het buitengebied. Nog meer dan voorheen houden we rekening met de landschappelijke kwaliteiten en de bijdrage die initiatieven daaraan moeten leveren. En als zich de kans voor doet, dan vindt een verdere sanering plaats van verspreid liggende glastuinbouw, en andere bouwwerken die voor verrommeling zorgen.

Erfgoed

Onze dorpen en ons buitengebied ontlene aantrekkingskracht en identiteit aan de aanwezigheid van erfgoed. **Dat erfgoed willen we beschermen, maar ook nog beter zichtbaar en beleefbaar maken.** Daarnaast nemen we erfgoed als een van de uitgangspunten bij gebiedsontwikkelingen mee, als een unieke inspiratiebron waarbij de vrijetijdseconomie steeds meer aanhaakt en erfgoed inspireert tot het maken van verhalen. Dit draagt bij aan de beleving van het gebied.

Immaterieel erfgoed

Met het oog op de leefbaarheid en vitaliteit spelen ook onze tradities, voorstellingen en rituelen een belangrijke rol. Dit wordt wel de 4e dimensie of het immaterieel erfgoed genoemd, wat in onze gemeente een niet te onderschatten rol speelt. Het gaat om de saamhorigheid die uitgaat van het samen carnaval vieren, de dorpskermissen of de schutterijen; daarmee verdwijnen denkbeeldige grenzen tussen de dorpen. **Dit koesteren we dan ook en stimuleren dit zo veel als mogelijk.**

Kunst en cultuur

Kunst en cultuur leveren eveneens een belangrijke bijdrage aan leefbaarheid en het zorgen voor zingeving en ontmoetingen. Spraakmakend zijn onze muzikanten, zoals Rowwen Hèze en Afterpartees, de vele harmonieën en fanfares of recent Nienke Wijnhoven. Daarbij trekt ons aanbod aan kunst en cultuur, zoals het Gasthoê, bezoekers vanuit de regio en verder, wat ook goed is voor onze andere ondernemers. **We vinden het belangrijk om te blijven investeren in een bloeiend kunst- en cultuurklimaat waarbij we inzetten op: ontdekken en ontwikkelen, gròts op ózze cultuur en cultuur als middel.**

Bereikbaarheid

Er is sprake van een goede bereikbaarheid voor autoverkeer, maar de hoeveelheid op de lokale wegen levert problemen op ten aanzien van de leefbaarheid.

We willen onze leefomgeving voor iedereen goed en veilig bereikbaar houden. Tegelijkertijd willen we verkeersoverlast zoveel mogelijk tegengaan.

Ook het voorkomen van overlast door geluid en emissie hoort hierbij, aangezien het in belang is van de gezondheid van de inwoners.

We kijken ook naar scholingsprogramma's voor verkeersveilige en innovatieve mobiliteit voor ouderen, een hoogwaardig en integraal collectief mobiliteitssysteem in onze gemeente, het stimuleren van schone voertuigen, meer (slimme) elektrische laadmogelijkheden en emissieloze bevoorrading.

We schenken aandacht aan de bereikbaarheid van met name Park de Peelbergen omdat hier veel vervoer van ook personeel van en naar de grote parken en attracties plaatsvindt. In breder verband staan we voor het voorkomen van mobiliteitsarmoede. **Zo blijven we, in aanvulling op het openbaar vervoer (trein en bus), inzetten op collectief vervoer en vervoer op maat, om ervoor te zorgen dat vervoersarmoede ontstaat in onze woongebieden.**

Paragraaf 3.3 Ondernemen is streven naar kwaliteit

In onze gemeente steken we de handen graag uit de mouwen! Dit zien we onder andere aan de vele bewonersinitiatieven die onze gemeente rijk is. Het komt ook terug in de grote mate aan bedrijvigheid. Als gemeente willen we onze initiatieven en bedrijven ruimte blijven geven en blijven ondersteunen. Daarbij geven we enkele kaders mee, om er zo voor te zorgen dat we op een toekomstbestendige manier blijven ondernemen. Samenvattend willen we dat op de volgende wijze bereiken:

Beschermen & koesteren:

1. ondernemende mentaliteit;
2. de potentie van Greenport Venlo benutten, met een diverse variëteit aan bedrijven;
3. vrijetijdseconomie als belangrijke economische pijler van de gemeente;
4. gezonde concentratie van detailhandel in Horst, Grubbenvorst en Sevenum.

Ontwikkelen & stimuleren

5. inzetten op voldoende ruimte voor (lokale) MKB-bedrijven, zorginitiatieven en innovaties;
6. toekomstbestendig maken van de bedrijven en bedrijventerreinen;

7. transitie naar toekomstbestendige (kringloop-) landbouw en volledig circulair met aandacht voor natuur en biodiversiteit;
8. verantwoord versterken van de vrijetijdseconomie: onderscheidend, vernieuwend, nieuwe verbindingen met aandacht voor de balans drukterust;
9. koesteren bewonersinitiatieven waarbij kwetsbaren basisondersteuning krijgen.

Lokale bedrijvigheid

Om onze bedrijven te kunnen behouden en versterken willen we over voldoende en een passend aanbod aan bedrijfskavels en bedrijfsruimten beschikken. Aangezien het aanbod van relatief kleine bedrijfskavels voor lokale ondernemers als onvoldoende wordt ervaren, zijn er reeds acties gestart om te komen tot 10 á 20 hectare nieuw bedrijventerrein voor lokale ondernemers. **Daarnaast zetten we in op herstructurering en revitalisering van bestaande en verouderde bedrijventerreinen.** Uitdrukkelijk zoeken we dan naar mee-koppelkansen, waarbij we tegelijkertijd klimaatadaptatie, energiebesparing en opwekking van energie stimuleren.

Samenwerkingen

We denken niet langer sectoraal. **Uitdrukkelijk gaan we op zoek naar samenwerking in de economische sector om de lokale economie te versterken.** Hierbij staan we open voor innovaties, bijvoorbeeld met nieuwe verbindingen en verdienmodellen tussen ondernemers en onderwijs. Dus met ruimte voor educatie en ontwikkeling, voor initiatieven die bijdragen aan de gezondste regio en bijvoorbeeld met nieuwe woon-werkvormen passend bij de wensen van deze tijd.

Greenport Venlo

Bij de gebiedsontwikkeling Greenport Venlo is sprake van een werk- en kennislandschap. Binnen het werklandschap is ruimte voor bedrijven in de logistiek, agro-food en maakindustrie. We zien dat met name sprake is van de vestiging van grootschalige logistieke bedrijvigheid in een snel tempo. Het is van belang dat de resterende gronden ook worden ingezet voor de twee andere sectoren en voor de behoefte aan kleinschalige kavels die aanwezig is vanuit onze lokale bedrijvigheid. We hebben hier meer dan voorheen aandacht voor. **Daarom zetten we op Greenport Venlo vooral in op de maak- en agro-industrie.** We hebben ook oog voor de werkgelegenheid die het oplevert, dit stemmen we beter af met het aanbod aan arbeidspotentieel.

Bij de ontwikkeling van het kennislandschap door de Brightlands Campus is sprake van een belangrijke ontwikkeling voor onze gemeente en de regio. Het herbergt immers goede onderwijs- en onderzoeksvoorzieningen, innovatieve en beeldbepalende ondernemingen, waarmee het bijdraagt aan kennisontwikkeling en hoogwaardige werkgelegenheid. **Ook voor theoretisch opgeleiden zetten we in op talentbehoud, aantrekken en vervolgens integratie in onze regio.**

Vrijtijdseconomie

De vrijetijdseconomie is een belangrijke sector voor de werkgelegenheid in onze gemeente. Onze grote toeristische trekkers, zoals de Peel, de Maasvallei, Attractiepark Toverland, Hippische zone Grandorse en Kasteelpark Ter Horst, kenmerken zich door het diverse aanbod en de goede kwaliteit. Hierbij is het van belang dat zij continuïteit kunnen waarborgen. **We willen de kwaliteit van onze recreatieve accommodaties en toeristische trekkers op peil te houden.** Zo hebben de recreatieparken van o.a. Landal en Centerparcs een vernieuwingsslag gemaakt. **We willen betere (langzame) verbindingen creëren tussen het gebied Groote Molenbeek, Kasteelpark Ter Horst en het centrum van Horst.**

We zetten in op het verder versterken van de vrijetijdseconomie, op een duurzame wijze met oog voor een juiste balans tussen de verschillende functies in de gemeente. **Van nieuwe initiatieven verwachten we dan ook kwaliteit en een onderscheidend vermogen: ze moeten wat nieuws en unieks toevoegen.**

Er is geen behoefte aan meer van hetzelfde, omdat dat uiteindelijk ten koste gaat van de hele branche. Een overtuigend voorstel, dat blijkt geeft van nieuwe ambities en nieuwe mogelijkheden is dan ook het meest kansrijk. We denken aan verbindingen met agribusiness, ons erfgoed en de cultuursector. Anderzijds hebben we oog voor een verantwoorde spreiding over de gemeente en over het seizoen, zodanig dat drukte en rust in balans blijven en waar nodig de rust behouden blijft.

We zetten ook in op de kwaliteit van dagrecreatie door routes (wandelen, ruiters, atb, skeeleren, kanoën, fietsen etc.) up-to-date te houden en mee te gaan met de tijd. Bezoekers in de gemeente worden gastvrij ontvangen op onze toeristische overstap plaatsten (TOP). Vanuit deze TOP's kunnen gasten onze gemeente verkennen.

Daarnaast is er een subsidie vrijetijdseconomie om projecten met nieuwe verbindingen in de vrijetijdse-

economie te stimuleren. Initiatiefnemers worden geholpen door de adviesraad. Deze bestaat uit vertegenwoordigers vanuit de volgende sectoren: detailhandel, horeca, (verblijfs-)recreatie, kunst en cultuur, erfgoed, agrotourisme, natuur en landschap.

Landelijk gebied onder druk

Leefbaarheid en milieukwaliteit staan in delen van het landelijk gebied onder druk. Om onze economische positie te kunnen behouden, in combinatie met verbetering van de ruimtelijke kwaliteit, is een toekomstbestendig voedsel- en landbouwsysteem nodig. **We hebben aandacht voor combinaties met natuur en het versterken van de biodiversiteit.**

Transitie naar toekomstbestendige land- en tuinbouw

Als innovatieve land- en tuinbouwregio willen we deze sector toekomstbestendig houden en daarbij bewezen en regionale innovatiekracht volop inzetten. In Horst aan de Maas hebben we in het duurzaamheidsprogramma #WijGaanGroen (2020) voor kringlooplandbouw gekozen. Bij kringlooplandbouw staat in plaats van maximale productie een optimale productie centraal.

Als gemeente faciliteren en stimuleren we de omslag naar kringlooplandbouw. Dat doen we vanuit de overtuiging dat zo'n omslag kansen biedt voor

▲ Slaveld

▲ Glastuinbouw (bron WijLimburg)

onze ondernemers; als zij hun innovatiekracht inzetten op optimaal produceren kunnen zij daarin koploper en voorbeeld worden, wat nieuwe zakelijke kansen met zich meebrengt. Dat betreft bijvoorbeeld 'verantwoord voedsel', wat inhoudt dat het lokaal wordt geproduceerd en geconsumeerd en het seizoensgebonden is.

Onze regio is van oudsher leidend op het gebied van (gezonde) voeding en is in combinatie met de Duitse regio Niederrhein het grootste aaneengesloten grensoverschrijdende tuinbouwgebied van West-Europa. De grens vormt echter in de praktijk (nog) een barrière voor samenwerking tussen onderwijsinstellingen, bedrijfsleven en steden. **We willen de aansluiting met de arbeidsmarkt en het onderwijs aan de Duitse kant van de grens verbeteren.**

Gezonde concentratie van detailhandel

Voor de vitaliteit en leefbaarheid is onze detailhandel van belang. Ze fungeren als (dagelijkse) voorziening en als werk- en ontmoetingsplek. De detailhandel is in onze gemeente geconcentreerd in de drie centrumdorpen: Horst, Sevenum en Grubbenvorst. **Dit zijn compacte en qua beleving onderscheidende centra en dat willen we graag zo houden.** Door veranderingen in de samenstelling van onze bevolking en in ons koopgedrag, dat verschuift naar online-inkopen, staan we

voor een opgave in onze dorpscentra. Het is van belang ruimte te blijven bieden aan dynamiek en innovatieve concepten in onze winkelcentra. Hierbij denken we met name aan publiekgerichte functies die een toegevoegde waarde hebben voor de beleving van het dorpscentrum.

Een bijzondere positie is er voor onze twee Perifere Detailhandelsvestigingen (PDV), aan de A73 en nabij het NS-station.. We blijven dit beschouwen als een kwalitatieve aanvulling op het bestaande aanbod. Verdere ontwikkeling op deze locaties is niet gewenst, om de kracht van de dorpscentra te behouden.

Paragraaf 3.4 Groen is het nieuwe goud

Het groene karakter van onze gemeente wordt met name vorm gegeven door de vele private akker- en weidegronden. Deze werken versterkend op de omliggende natuur- en recreatiegebieden. Daarnaast is Horst aan de Maas winnaar van de Greenleaf Award 2019 (prijs vanuit de Europese Commissie voor steden/ gemeenten die actief duurzaamheid nastreven), mede dankzij de grote betrokkenheid van onze bewoners en ondernemers bij het thema duurzaamheid. Om recht te doen aan deze prijs willen we onze groene ambities voortzetten. Dat is een wezenlijk onderdeel van onze ambitie om verantwoord ondernemend te blijven. Samengevat gaat het om de volgende componenten:

Beschermen & koesteren:

1. de landschappelijke verschillen met verbindende beekdalen;
2. de landelijke uitstraling;

Ontwikkelen & stimuleren

3. doordachte en verantwoorde keuzes, vanuit het bodem- en watersysteem en de landschappelijke kwaliteiten;
4. klimaatbestendige omgeving en klimaatbestendig bouwen: tegengaan hittestress, wateroverlast en verdroging;
5. versterken biodiversiteit: beheer openbare ruimte, natuurinclusief;
6. transitie naar 100% duurzame energie (en van het aardgas af);
7. stimuleren kringloopbenadering.

Voor dit thema hebben we de volgende ambities.

Koesteren van onze kwaliteiten

Ons landschap beschikt over bijzondere kenmerken in de vorm van verschillende landschappelijke eenheden en verbindende beekdalen, dit beschermen we en koesteren we. Dit is een leidend principe bij al onze opgaven die zich voordoen op het gebied van agrarische ontwikkeling tot energieopwekking en van woningbouw tot ruimte voor bedrijven. Het natuurlijk systeem is het uitgangspunt.

'Bezint eer gij begint'

Zoals ook aangegeven in het 'Regionaal Ruimtelijk Kwaliteitskader Landelijk gebied Noord-Limburg' is het van belang om bij ruimtelijke ontwikkelingen een goede afweging te maken tussen het mogelijk maken van een ontwikkeling en het behouden van de kwaliteiten van het landschap. **We gaan in veel sterkere mate vanuit de ondergrond (het water- en bodemsysteem) redeneren en we moeten meer denken vanuit de mogelijkheden die dat biedt.** Het is dus niet logisch om bijvoorbeeld gewassen die gevoelig zijn voor hoogwater (zoals blauwe bessen of asperges) toe te staan in beekdalen of in natte gebieden. Dat geldt ook voor stedelijke ontwikkelingen: er dient vooral gedacht te worden vanuit het bodem- en watersysteem ter plaatse en vanuit de landschappelijke kwaliteiten. Dit

vergt een zorgvuldige benadering 'aan de voorkant' van het proces. Daarin worden alle betrokken belangen in ogenschouw genomen (duurzaamheid, biodiversiteit, klimaatadaptatie etc.). Dat betekent: **meer aandacht voor voorbereidingen en afwegingen en dan pas een locatie kiezen of gaan ontwerpen. Dat is een toekomstgerichte werkwijze die we standaard als leidraad hanteren.**

Focus op de landelijke uitstraling

We zijn een landelijke gemeente en die landelijke uitstraling dient ook in de dorpen zichtbaar te zijn en te blijven. Deze unieke invalshoek is leidend bij de inrichting van de openbare ruimte, de overgangen tussen privé en openbaar, de opzet en inrichting van onze dorpsranden, groenstructuren en landbouw- en weidegebieden.

Klimaatbestendige omgeving en bouwen

We zetten in op een klimaatbestendige omgeving en op klimaatbestendig bouwen. Hiervoor zoeken we actief naar zogenaamde mee-koppelkansen, waarmee we meer doelen tegelijk kunnen realiseren. Het gaat om de aspecten hittestress, wateroverlast en verdroging. Wateroverlast doet zich in meer en mindere mate in onze hele gemeente voor, maar inwoners ervaren het vooral in de dorpen. Mede door het toegenomen aantal hevige regenbuien, maar ook door

▲ Hoogwater januari 2021

▲ Zonnepanelen bedrijfshal (bron Duurzaamheidskrant)

de grote hoeveelheid verhard oppervlak. Dat laatste werkt, in combinatie met relatief weinig opgaand groen, ook hittestress in de hand. **We willen samen met inwoners en het Waterschap de situatie met betrekking tot wateroverlast en hittestress verbeteren.** Bovendien zien we dat de periodes van droogte langer worden en kunnen we dus ook met verdroging te maken hebben. Dit is meer dan een aandachtspunt bij de inrichting van onze openbare ruimte en onze eigen buitenruimte.

Bijzondere aandacht gaat uit naar verdroging in het landelijke gebied. **We willen andere teeltvormen en andere manieren van irrigatie te stimuleren om verdroging van het landelijk gebied tegen te gaan.** Daarnaast is het wenselijk om naaldbossen om te vormen naar loofbossen, omdat naaldbossen veel grondwater gebruiken en maar een beperkte biodiversiteit opleveren. Dat doen we waar nodig samen met Staatsbosbeheer.

We hebben te maken met tegenstrijdige belangen van boeren en natuurorganisaties ten aanzien van de afwatering en de grondwaterstand. Waterschap Limburg speelt hierin een cruciale rol aangezien zij het peilbeheer verzorgen. **Per locatie bekijken we welk belang prevaleert.** Dat vergt scherpe keuzes, want met een compromis is niemand gediend.

Versterken biodiversiteit

Er is in het beheer van onze openbare ruimte al aandacht voor biodiversiteit. **We zetten in op meer variatie in beplanting.** De initiatieven die er vanuit de gemeenschap zijn met betrekking tot onderhoud blijven we ondersteunen.

Wij kiezen uitdrukkelijk voor een natuurinclusieve inrichting, uitvoering en onderhoud van de openbare ruimte, waarbij ieder project, iedere onderhoudsbeurt en iedere ruimtelijke ontwikkeling moet worden aangegrepen om de biodiversiteit te versterken.

Opwekking energie uit hernieuwbare bronnen

We willen dat energieprojecten in de regio elkaar versterken zodat we optimale ruimtelijke keuzes kunnen maken. We willen daarbij gebruik maken van onderstaande sporen:

Spoor 1: meervoudig ruimtegebruik met zonnepanelen en kleinschalige zonneweides

Voor wat betreft zonnepanelen zijn we ons ervan bewust dat de grootste opbrengst gehaald wordt op grote dakvlakken van bedrijfshallen en logistieke centra. **We zetten er dan ook op in dat alle nieuwe bedrijfsgebouwen geschikt gemaakt worden voor het plaatsen van zonnepanelen. Ook bij nieuw-**

bouw van woningen stimuleren we het toepassen van extra zonnepanelen. Waar mogelijk benutten we ook reststroken langs infrastructuur, bij sportaccommodaties e.d. Voor wat betreft die sportaccommodaties gaan we ook uit van energiezuinige verlichting. Tevens bieden we ruimte aan kleinschalige zonneweides tot 0,5 hectare, mits passend bij de landschappelijke kwaliteiten. Ook nieuwe toepassingsmogelijkheden, zoals zon-op-water, zien we als kansrijk.

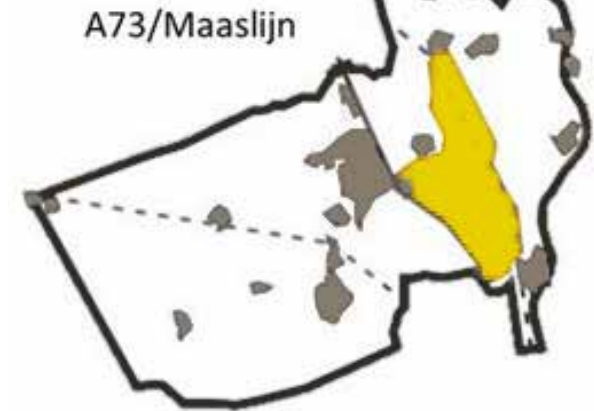
Spoor 2: middelgrote zonneweides

Voorlopig is het voornemen is om maximaal zes zonneweides, met een totale grootte van 75 ha, te vergunnen. In dat verband vindt een integrale afweging plaats, met een voorname rol voor onze landschappelijke kwaliteiten.

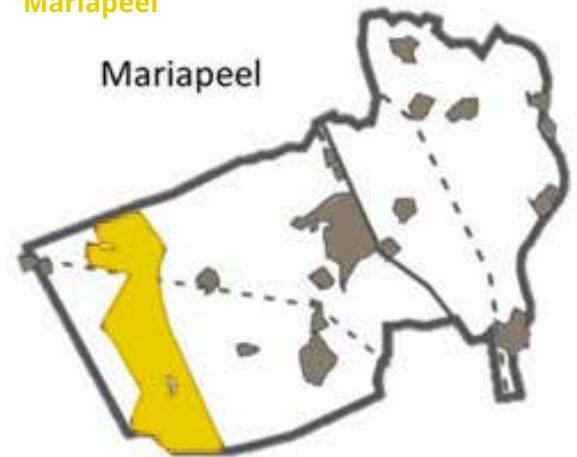
Spoor 3: energieke landschappen

We verkennen de kansen voor 'energieke landschappen' waar grootschalige elektriciteitsopwek met een grote zonneweide en/of meerdere windturbines wordt gebundeld. Het concentreert zich in twee verkenningsgebieden: tussen de Maaslijn en A73 en in het gebied tussen de Mariapeel en Middenpeelweg.

A73/Maaslijn

Mariapeel

▲ De twee verkenningsgebieden voor Energieke landschappen

Spoor 4: innovatie, netwerken en opslag

In dit spoor focussen we op de ontwikkeling van nieuwe technologieën voor energie-opwek en de opslag daarvan. In onze regio kampen we, zoals op veel plaatsen in Nederland, met een tekort aan capaciteit op het elektriciteitsnetwerk. Dit heeft gevolgen voor de plannen voor nieuwe duurzame opwek. Die kunnen waarschijnlijk pas op de middellange termijn worden aangesloten.

We blijven daarom in gesprek met de netwerkbeheerder over de ontwikkelingen en mogelijkheden voor het elektriciteitsnetwerk in de gemeente. Ook willen we ruimte bieden aan kennisontwikkeling op het gebied van energieopslag.

Overige duurzaamheidsacties

Diverse partijen in onze gemeente zijn bezig met besparingsprojecten en met de zoektocht naar duurzame alternatieven voor aardgas. Diepe geothermie is in onze regio voorlopig afgevalen als alternatief voor aardgas en biomassa wordt gezien als een overgangsmaatregel. **Voor de lange termijn onderzoeken we alternatieven zoals warmte-koude-opslag en ondiepe geothermie.**

We gaan ook zoeken naar koppelkansen met de verduurzaming van woningen. De focus ligt op de verduurzaming van bestaande woningen. **We willen**

woningeigenaren en huurders aanmoedigen om energie te besparen en zelf duurzame energie op te wekken.

Tevens willen we dat zowel de gevestigde bedrijven als nieuwe bedrijven op een groene manier ondernemen. Dit heeft betrekking op de manier van werken, maar ook op de fysieke inrichting van een gebouw, energiebesparing en het opwekken van duurzame energie. Als gemeente stimuleren we deze doelen.

Gasloos als uitdaging

Geleidelijk gaan we van het gas af. Middels de pilotkern Kronenberg in 2020 hebben we bruikbare ervaringen opgedaan die ons zullen helpen om het op een verantwoorde wijze in de hele gemeente te doen.

Kringlopen

We sluiten graag aan bij de Cradle to Cradle-filosofie: een duurzame samenleving en een circulaire economie, waarin kringlopen gesloten zijn.

Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen twee kringlopen: een kringloop voor technische materialen en een biologische kringloop voor organische materialen. In de praktijk zijn dit geen volledig gescheiden kringlopen, maar raken ze elkaar.

▲ *Insectenhotel*

▲ *Laadpunt*

Hoofdstuk 4 | Werken met de visie

Inleiding

De omgevingsvisie Horst aan de Maas geeft de hoofdlijnen van de gewenste ontwikkeling van de gemeente weer. Daarbij gaat het zowel om de ontwikkelingen gemeentebreed, maar ook wat dat betekent voor de verschillende deelgebieden De Peel, de zandgronden en de Maasvallei en voor de zestien verschillende dorpen.

De volgende stap is de uitvoering. De omgevingsvisie is onderdeel van het instrumentarium van de Omgevingswet. De ontwikkeling van de leefomgeving wordt in meerdere instrumenten uitgewerkt. Deze omgevingsvisie geeft ambities, opgaven, kansen en beperkingen weer. Deze hoofdlijnen vormen de basis voor uitvoering. Dit hoofdstuk geeft richting aan de uitvoering. Daarnaast is de noodzaak tot flexibiliteit en adaptiviteit bij de uitvoering van de omgevingsvisie in dit hoofdstuk opgenomen. De inbedding van de omgevingsvisie in de beleidscyclus geeft inzicht in de samenhang tussen de instrumenten omgevingsvisie, programma en omgevingsplan. Tenslotte staat in het verlengde daarvan de monitoring en evaluatie beschreven en hoe actualisaties vorm krijgen.

Strategische uitvoeringsagenda

Inwoners, ondernemers, organisaties en overheid zijn samen verantwoordelijk voor de realisatie van de doelen en opgaven uit de omgevingsvisie. Daarbij zoeken we een effectieve samenwerking binnen Horst aan de Maas en in de regio. Dit vergt een rolverdeling tussen overheid en samenleving waar op een zorgvuldige manier vorm aan moet worden gegeven. In Horst aan de Maas is die samenwerking vanuit het verleden ook al aanwezig. De omgevingsvisie is de basis voor samenwerking en uitvoering, en nodigt nog meer uit om dit in gezamenlijkheid te doen. Hieronder is richting gegeven aan verdere uitvoering van ambities en opgaven uit de omgevingsvisie. Onderstaande acties zijn richtinggevend en kunnen altijd worden aangevuld.

- We gaan werken aan de samenwerking tussen samenleving en overheid, waarbij het leven van bewoners en het dagelijks gebruik van de leefomgeving en het dorp centraal staan. Initiatieven vanuit bewoners omarmen we als ze in lijn zijn met de omgevingsvisie.
- We vertalen de omgevingsvisie in een juridisch bindend omgevingsplan inclusief omgevingswaarden.

- We vertalen de omgevingsvisie in het instrument programma's door verschillende onderwerpen en opgaven uit de omgevingsvisie verder uit te werken.

Flexibiliteit en adaptiviteit

We maken geen omgevingsvisie die in twintig jaar niet aan te passen is. Dit zou betekenen dat ontwikkelingen in onze samenleving en in de rest van de wereld niet kunnen worden meegenomen in de visie op onze leefomgeving. Dit maakt flexibiliteit noodzakelijk. Een zeker adaptief vermogen in de uitvoering van de omgevingsvisie moet worden gehanteerd. Het adaptief vermogen uit zich in de volgende aspecten:

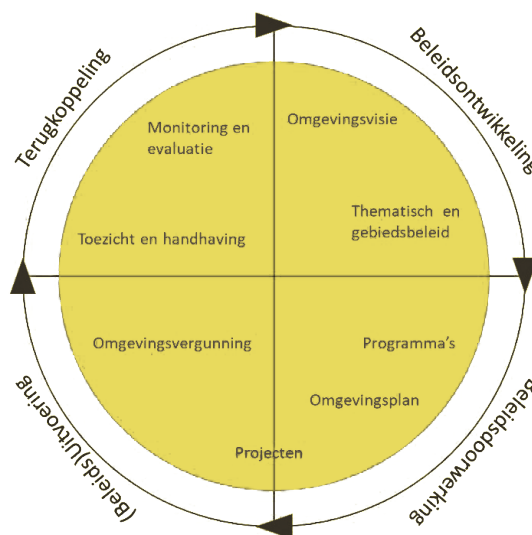
- De omgevingsvisie is een langetermijnvisie voor de fysieke leefomgeving. Een langetermijnvisie verandert niet direct bij een onvoorziene ontwikkeling. Het biedt juist ook houvast om, na tijdelijk een ander pad te hebben gekozen vanwege ontwikkelingen, weer op het pad richting ambities te komen.
- Ambities zijn geformuleerd als streven in de verdere toekomst. Daarbij moet altijd in het achterhoofd rekening worden gehouden dat ontwikkelingen in het uiterste geval kunnen leiden tot bijstellen van ambities of van het tijdsplan.

- De inbedding van de omgevingsvisie in de beleids-
cyclus en de samenhang met de instrumenten
programma's en omgevingsplan zorgen voor een
robuust stelsel waarin het verschil in abstractieni-
veau en uitvoeringsgerichtheid van de verschillen-
de instrumenten zorgen voor flexibiliteit.
- Het instrument programma's is meer uitvoerings-
gericht dan de omgevingsvisie. In het programma
staat hoe invulling te geven aan de ambities uit de
omgevingsvisie. Het programma, biedt de nodige
flexibiliteit en kan makkelijker gewijzigd worden
dan de omgevingsvisie. Daarbij moet wel reke-
ning worden gehouden met het feit dat het college
primair invulling geeft aan de programma's en moet
de rol van de raad bij het opstellen worden bepaald.
- Een goede monitoring en evaluatie als onderdeel
van de uitvoering van de omgevingsvisie zorgt
voor signalering en afweging op gezette momenten
waardoor tijdig ingespeeld kan worden op ontwik-
kelingen en de gevolgen daarvan.

Inbedding in beleidscyclus

De instrumenten van de Omgevingswet volgen de be-
leidscyclus. Hiermee wordt structuur gegeven aan de
inzet van die instrumenten. De ontwikkeling van de
leefomgeving wordt grofweg in drie instrumenten van
de Omgevingswet gevat. Naast deze omgevingsvisie

zijn dat de programma's en het omgevingsplan. In on-
derstaande figuur is de beleidscyclus en de samenhang
tussen de instrumenten weergegeven.

Beleidsontwikkeling – Omgevingsvisie

De omgevingsvisie geeft de ambities en doelstellingen
voor de lange termijn ontwikkeling van de fysieke leef-
omgeving weer. Op basis van dit kaderstellend docu-
ment wordt integraal beleid ontwikkeld om de ambities
en doelstellingen verder in te vullen. Dit wordt vorm
gegeven in de volgende instrumenten.

Beleidsdoorwerking – Programma's

De ambities en opgaven op hoofdlijnen, die in de om-
gevingsvisie staan beschreven, worden waargemaakt
door concrete projecten en concreet beleid. In het ver-
lengde van de omgevingsvisie stellen we programma's
op met integrale projecten voor gebieden of thema's.
Per beleidsveld moet inzichtelijk worden gemaakt
wanneer er moet worden gestart met het opstellen
van programma's, aangezien de omgevingsvisie een
jaar na vaststelling (in februari 2022) onherroepelijk
wordt. De huidige Structuurvisie Horst aan de Maas is
voor 23 maart 2016 vastgesteld. Daarmee voldoet deze
niet aan de eisen van het overgangsrecht en gaat de
gebieds- of aspectstructuurvisie niet automatisch over
in een programma. Echter, dit gemeentelijk beleid blijft
bestaan zonder wettelijke grondslag. Het beleid blijft
onder de Omgevingswet gelden totdat de gemeente
het beleid intrekt.

Een programma bevat maatregelen om aan onze om-
gevingswaarden te voldoen of om onze doelstellingen
voor de fysieke leefomgeving te bereiken. De exacte in-
vulling hiervan moet nog worden bepaald. We streven
naar een adaptieve planning en aanpak in de invulling
van programma's. Dit om onverwachte en ingrijpende
ontwikkelingen op de juiste manier te kunnen opvan-
gen.

In de paragraaf Strategische uitvoeringsagenda is richting gegeven aan onderwerpen die in de programma's worden uitgewerkt.

Beleidsontwikkeling/doorwerking – Omgevingsplan

Het omgevingsplan vervangt als instrument van de Omgevingswet de bestemmingsplannen. Er komt een integraal omgevingsplan voor de hele gemeente dat de juridisch-planologische verankering biedt van ontwikkelingen en mogelijkheden. De uitwerking kan in deelgebieden plaatsvinden. Het omgevingsplan bevat per locatie regels over wat wel en wat niet mag. Het doel van het omgevingsplan onder de Omgevingswet is om op een flexibele manier met regels om te gaan. Op basis van omgevingswaarden wordt op meer kwalitatieve wijze invulling gegeven aan de (on)mogelijkheden voor een gebied. Belangrijk in het omgevingsplan zijn onder andere de volgende zaken:

- Op basis van de kwaliteiten die in de omgevingsvisie zijn beschreven omgevingswaarden opstellen.
- Opstellen van regels op basis van de omgevingswaarden en de ambities uit de omgevingsvisie.

Sturing, monitoring, evaluatie en actualisatie

Tijdens het opstellen van de omgevingsvisie zijn verschillende aspecten van de sturingsfilosofie die passen bij de gemeente Horst aan de Maas naar

boven gekomen. Hierbij gaat het om de wijze waarop we omgaan met de mogelijkheden en kansen die de Omgevingswet biedt op bijvoorbeeld het gebied van integraliteit en de wisselwerking tussen overheid en samenleving. De omgevingsvisie geeft de raad een instrument in handen om op hoofdlijnen te sturen welke ontwikkelingen er in de fysieke leefomgeving gewenst zijn. Hierbij is, volgens de filosofie van de Omgevingswet, meer ruimte voor initiatieven, maar moet participatie met en het draagvlak onder omwonenden en stakeholders zorgvuldig gebeuren. Daar moeten afspraken over worden gemaakt. Dit betekent een veranderende rol voor college en raad. Deze omgevingsvisie biedt deze ruimte en stelt ambities, kaders en richtlijnen ten aanzien van de ontwikkeling van de leefomgeving. Deze worden uitgewerkt en verdiept in de programma's. De Omgevingswet schrijft voor dat het bevoegd gezag voor programma's het college is. Deze zullen in samenspraak met de raad tot stand komen. De raad heeft een bepalende rol bij het omgevingsplan door dit plan vast te stellen. Daarmee verankert de raad de ambities vanuit de visie en de doorvertaling in programma's in het omgevingsplan. De raad heeft dan de gewenste instrumenten in handen om de gestelde ambities in de omgevingsvisie waar te maken.

Monitoring, evaluatie en actualisatie

Ontwikkelingen volgen elkaar steeds sneller op, dus is monitoring en evaluatie belangrijk om vinger aan de pols te houden. De verantwoordelijkheid voor de monitoring en evaluatie moet een plaats krijgen in de ambtelijke organisatie. Dit ziet er op hoofdlijnen als volgt uit:

- Er wordt een permanente monitoring opgezet waarbij op basis van ontwikkelingen in te gaten wordt gehouden of bijsturing gewenst is.
- Periodiek vindt er een evaluatie plaats van de omgevingsvisie. Hierin wordt uitgebreider stilgestaan bij het effect van ontwikkelingen op de gestelde ambities, opgaven en uitwerking. Ook wordt meegenomen hoe participatie en de rolverdeling tussen gemeentelijke overheid en samenleving loopt.
- Zo nodig vindt een actualisatie van de omgevingsvisie plaats.

Bijlage 1 | Overzicht gemeentelijk en regionaal beleid

Ruimte

- Structuurvisie Horst aan de Maas (2013)
- Masterplan Wonen 2021-2025 (2021)
- Regionale Woonvisie Noord-Limburg 2020-2024
- Actualisatie Centrumvisie Horst (2019)
- Structuurvisie Klavertje 4-gebied (2012)
- Visie De Peelbergen (2018)
- Regionaal Ruimtelijk Kwaliteitskader Landelijk gebied Noord-Limburg (2019)
- Integrale visie De Maasgaard (2013)

Economie

- Visie Bedrijventerreinen Noord-Limburg (2017)
- Verkennende Analyse Bedrijventerreinen
- Regio Noord-Limburg Kantoren (2017)
- Beleid Arbeidsmigranten (2019)
- Regionale detailhandelsvisie Noord-Limburg (2017)
- Beleidsnotitie Teeltondersteunende voorzieningen (2019)
- Regionale visie land- en tuinbouw Noord-Limburg (2019)
- Visie Veehouderij (2021)
- Regio Deal Noord-Limburg

Groen, water en openbare ruimte

- Landschapsonwikkelingsplan Horst aan de Maas (2011)
- Groenstructuurplan 2020
- Panorama Noord-Limburgse Maasvallei (2020)
- Landschapskader Noord- en Midden Limburg
- Beleidsplan Openbaar Groen 2020

Onderwijs, sociaal domein en gezondheid

- Perspectievennota Horst aan de Maas Maatschappelijke accommodaties (2017)
- Nota gezondheidsbeleid (2019)
- Programmalijn uit Nota Gezondheidsbeleid – Jong en lekker in je vel (2020)
- Regiovisie Noord-Limburg 2040: de gezondste regio
- Beleidskader Jeugd Noord-Limburg 2015-2018
- Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2020-2035 (2020)
- Bouwsteen Gezondheid (concept, 2020)
- Integraal Beleidsplan Sociaal Domein (2014)
- Evaluatie Integraal Beleidsplan Sociaal Domein (2017)
- Beleidsplan handhaving Sociaal Domein

Sport, cultuur en recreatie

- Actualisatie economische betekenis Recreatie & toerisme Horst aan de Maas (2021)
- Handleiding ontwikkelkader verblijfsrecreatie (2017)
- Regionale uitwerking POL Vrijtijdseconomie Noord-Limburg (2017)
- Toeristisch Visiedocument Regio Venlo 2015-2030
- Actieprogramma vrijetijdseconomie Noord-Limburg 2018-2025
- Visie en opslagnotitie Afslag10 Kasteelsebossen (2019)
- Totaalvisie Hippische Zone De Peelbergen (2016)
- Samenvatting Visie Hippische Boulevard Grandorse
- Kunst- en cultuurbeleid (2020)
- Van erfgoed naar omgevingswaarde
- Programmaplan Sport aan de Maas
- Beleid jeugd en jongeren
- Toekomstvisie binnensport accommodaties 2019

Veiligheid, vergunnen en handhaven

- Integraal Veiligheidsplan Horst aan de Maas
- Bouwsteen veiligheid voor de omgevingsvisie

Verkeer en infrastructuur

- Gemeentelijk Verkeer- & Vervoersplan Horst aan de Maas (2013)
- Wegbeheerplan Horst aan de Maas 2020-2023

Milieu en duurzaamheid

- Duurzaamheidsprogramma Horst aan de Maas 2020-2050
- Regionale Energie Strategie Noord- en Midden Limburg
- Bouwstenen water en klimaat
- Kader Opwekking Duurzame Elektriciteit (KODE, 2020)

Bijlage 2 | Overzicht participatie

We hebben drie gebiedsbijeenkomsten georganiseerd. Een voor elk gebied in de gemeente Horst aan de Maas; het Peelgebied, de Zandgronden en de Maasvallei. Tijdens deze bijeenkomsten hebben inwoners meegedacht over de kansen en opgaven van hun leefomgeving. Door middel van het platform Mentimeter hebben de deelnemers aangegeven wat voor hen belangrijk is. Onderstaande opsomming omvat de kern van de input, ingedeeld in drie geclusterde themagroepen:

Geluk is goede gezondheid

- Er moet aandacht zijn voor ruimte voor de natuur en het behoud van de landelijke uitstraling van de dorpen. Dit kan gerealiseerd worden door in te zetten op minder gemotoriseerd verkeer, stimuleren van het gebruik van de fiets en het verbeteren van de luchtkwaliteit.
- Inwoners van Horst aan de Maas wonen graag in hun dorp, en willen dit dorpse karakter beschermen. Bijvoorbeeld door voldoende open ruimte te behouden, niet teveel hoogbouw toe te staan en door sociale dorpsactiviteiten te ondersteunen.
- Meer woningen zijn nodig in de dorpen van Horst aan de Maas. Inwoners uitten ook hun zorgen over

de wegtrekkende jeugd. Het bouwen van woningen toegespitst op hun woonwensen kunnen de impuls vormen om toch te blijven.

- Recreatie en toerisme moeten sterk gehouden worden volgens de deelnemers. De gemeente is mooi, en daar mag van genoten worden. Initiatieven moeten daarom gestimuleerd worden. Maar wel met de belangrijke kanttekening dat dit in balans gehouden moet worden met verkeersstromen. Behoud van de natuur staat voorop.

Groen is het nieuw goud en Ondernemen is streven naar kwaliteit

- De deelnemers vinden dat er ruimte moet zijn voor groene ondernemers met oog voor natuur en biodiversiteit. Initiatieven voor duurzame vormen van landbouw en veeteelt moeten gestimuleerd worden.
- In de omgevingsvisie moet apart aandacht geschonken worden aan het buitengebied, bijvoorbeeld door middel van betere straatverlichting en veilige fietspaden.
- Er wordt een kans gezien in meer en beter agrarisch natuurbeheer, wat meer voedsel voor een lagere

prijs zal opleveren. Op het gebied van landbouw en veeteelt werd meermaals benadrukt dat deze sector nodig is, maar dat de gemeente niet te veel op ondernemers moet focussen en daarmee haar inwoners uit het oog verliest.

Thuis is waar we samen zijn

- Op het gebied van wonen liggen er kansen door in te zetten op innovatieve woonconcepten. Bijvoorbeeld door woningen te realiseren in vrijgekomen maatschappelijk vastgoed zoals kerken. Bovendien komt het belang van groen ook bij dit thema terug. In wijken moet er ruimte zijn voor groen. Dit koelt wijken af en fleurt de buurt op.
- De deelnemers zijn duidelijk: het is fijn wonen in Horst aan de Maas. Dit mag volgens hun best meer naar buiten gebracht worden zodat het imago van de gemeente versterkt wordt. Het is namelijk prettig werken, prachtig wonen en super recreëren in deze gemeente.

Maatschappelijke organisaties, zoals sportverenigingen, scholen en cultuurorganisaties hebben een enquête ingevuld. Zij hebben hun dromen en belangrijkste vraagstukken voor Horst aan de Maas ingevuld.

Dit heeft geleid tot de volgende prioriteiten:

- Sociale cohesie en gemeenschapszin in de dorpen moet versterkt worden, met aandacht voor immaterieel erfgoed zoals tradities, voorstellingen en rituelen.
- Het voorzieningenniveau in de dorpen moet behouden blijven, zo nodig door samenwerkingen/fusies en multifunctioneel gebruik van accommodaties.
- Het belang van een gezonde samenleving is groot. Hier moet van jongs af aan al aandacht aan worden geschonken.

Ook de ondernemers in Horst aan de Maas zijn betrokken bij de inhoud van de omgevingsvisie. Tijdens een sessie in het gemeentehuis is gesproken over de kansen en opgaven tot 2040. Zij zijn over het algemeen positief gestemd over de toekomst. Punten van zorg zijn:

- Voldoende woongelegenheden voor arbeidsmigranten. De maakindustrie in de regio heeft 'handen' nodig, maar deze zijn vanwege de krapte op de arbeidsmarkt moeilijk te vinden.
- Lokale ondernemers in het midden- en kleinbedrijven (MKB) hebben behoefte aan uitbreiding van bedrijfsruimten. Bij voorkeur in en rondom de dorpen waar het bedrijf momenteel is gevestigd, aangezien bedrijvigheid ook bijdraagt aan de leefbaarheid van de gemeenschap. Kiezen voor concentratie van (MKB) bedrijvigheid op en rondom grote bedrijventerreinen, buiten de dorpen, heeft dit positieve bijeffect niet.

Ook hebben ketenpartners input geleverd. Dit zijn samenwerkingspartners met wie onze gemeente samenwerkt en wiens visies landen in de omgevingsvisies. Partners zoals Rijkswaterstaat, de Veiligheidsregio Limburg-Noord, WML, Waterschap Limburg en GGD Limburg-Noord Waterschap hebben hun kennis en kunde met ons gedeeld. Op deze manier werken we samen aan een toekomstbestendige leefomgeving voor ons allemaal.

